Toelatingsorganisatie
Kwaliteitsborging Bouw

TloKB Jaarverslag 2024

Eén jaar KB-stelsel actief
voor nieuwbouw gevolgklasse 1

Missie TloKB

‘De TloKB ziet toe op het stelsel van kwaliteitsborging van bouwwerken, bouwproducten en werkzaamheden aan gasverbrandingsinstallaties. Eigenaren en gebruikers krijgen zo bouwwerken die veiliger, gezonder, duurzamer, bruikbaarder en toegankelijker zijn.’

Visie TloKB

‘De TloKB speelt een publieke sleutelrol in de verbetering van de bouwkwaliteit. De TloKB laat toetsmethoden toe en ziet toe op het juiste gebruik van deze methoden in de bouwpraktijk.

Zo kan iedereen vertrouwen op de kwaliteit van bouwwerken, bouwproducten en werkzaamheden aan gasverbrandingsinstallaties.’

Inhoud

Voorwoord 4

Aanbevelingen aan de minister van VRO 5

TloKB in 2024 6

1 Bestuur TloKB 9
1.1 Beleidsregels en besluiten 10
1.2 Woo-verzoeken en klachten 10
1.3 Raad van Advies 10
1.4 Werkbezoeken bestuur 11
1.5 Bijeenkomsten en publiciteit 11
1.6 Samenwerking Raad voor Accreditatie 14
1.7 Netwerken 14
1.8 Governance BZK/VRO-TloKB en verantwoording 14
1.9 Ontwikkelingen in taaktoewijzing TloKB 15
1.10 Stand van de uitvoering 15
1.11 Integriteitsbeleid 16
1.12 Wet normering topinkomens 16

2 Toetsing en toelating 17
2.1 Toelaten van kwaliteitsborgingsinstrumenten voor het bouwen 17
2.2 Aanwijzen van BRL's en CI's voor EKV's 17
2.3 Aanwijzen van schema's en CI's voor CO-certificaten 18

3 Registers 19
3.1 Register instrumenten kwaliteitsborging 19
3.2 Register kwaliteitsverklaringen 20
3.3 Register gasverbrandingsinstallaties 20

4 Toezicht en handhaving 21
4.1 KB-stelsel 21
4.2 EKV-stelsel 23
4.3 CO-stelsel 24

5 Monitoring en evaluatie 25
5.1 Bouwprojecten KB-stelsel 25
5.2 Bouwkwaliteit 27

6 Bedrijfsvoering 31
6.1 Werk aan Uitvoering 31
6.2 Duurzaamheid 31
6.3 (Duurzaam) inkopen 32
6.4 Financiën en tarieven 32
6.5 Informatievoorziening en ICT 35
6.6 Communicatie 37
6.7 Organisatie, personeel, huisvesting 38

Tot besluit 41
TloKB-tijdlijn 42

Voorwoord

2024 is het eerste jaar dat het stelsel Kwaliteitsborging voor het bouwen (KB-stelsel) geldt voor nieuwbouwprojecten in gevolgklasse 1. Kwaliteitsborgers oefenen voor het eerst formeel hun beroep uit bij bouwprojecten. De eer van eerste bouwstart gaat naar een voertuigenloods in Vlissingen (7 maart 2024), en de eer van de eerste verklaring van gerechtvaardigd vertrouwen dat een project aan de bouwregelgeving voldoet, gaat naar een opslagloods in Kruiningen (13 mei 2024).

De aantallen projecten in het KB-stelsel zijn nog niet zo omvangrijk. In 2024 kregen een dertigtal afgeronde bouwprojecten een verklaring van gerechtvaardigd vertrouwen dat aan de bouwregelgeving is voldaan. Een conclusie over de werking van het KB-stelsel op basis van de nog kleine aantallen zou voorbarig zijn.
De geringe aantallen projecten in het KB-stelsel komen mede doordat verbouw nog niet onder het KB-stelsel valt en inmiddels heeft de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO) het voornemen geuit verbouw voorlopig uit te zonderen van gevolgklasse 1. Niettemin kan het onderbrengen van verbouw, gevolgklasse 2 en 3 in het KB-stelsel niet te lang in het verschiet blijven liggen vanwege de ondoenlijkheid voor alle betrokkenen als zij te lang volgens twee stelsels van kwaliteitsborging moeten blijven werken.
Hoewel cascobouw met afbouw onder kwaliteitsborging strikt geregeld is in het KB-stelsel, is te bezien welke afbouwactiviteiten in welke situatie wettelijke kwaliteitsborging vereisen.
Nu in het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) ruimte ontstaat voor uitbreiding van informatiestromen is een nieuw vooruitzicht in het KB-stelsel de aanstaande mogelijkheid tot het sluiten van de informatiecirkel van bouwmeldingen. Na uitbreiding van het DSO kan de TloKB de meldingsinformatie rechtstreeks van het DSO betrekken. Tot die tijd verkrijgt de TloKB bouwmeldingsinformatie van de instrumentaanbieder, die via het DSO al geleverd is.
In 2024 liet de TloKB een zevende instrument voor kwaliteitsborging bouw toe tot het KB-stelsel. Deze toelating veroorzaakte enige beroering bij instrumentaanbieders en kwaliteitsborgers. De toegelaten instrumentaanbieder is namelijk ook kwaliteitsborger en wil graag zijn eigen instrument toepassen. Dat is niet strijdig met de Woningwet.
De Woningwet regelt de onafhankelijkheid van de kwaliteitsborger en die is hier niet in het geding.
Hoeders van bouwkwaliteit zijn de kwaliteitsborger en de, vaak gemeentelijke, toezichthouder van Bouw- en woningtoezicht. Om deze kwaliteitsbewakers elkaar beter te laten leren kennen nam de TloKB het initiatief tot een regiotour. De TloKB-regiotour deed van februari tot en met oktober zeven regio's aan en dat krijgt mogelijk een vervolg in 2025.

Dit is het eerste jaarverslag waarin de TloKB aanbevelingen doet aan de minister van VRO. Niet op basis van het toezicht vanwege de nog beperkte waarnemingsbasis. Wel omdat versnelling in de bouwopgave goed kan samengaan met kwaliteitsborging. Dat vraagt om een effectief samenspel tussen het stelsel van erkende kwaliteitsverklaringen (EKV-stelsel) en het KB-stelsel. Een mijlpaal in 2024 was de erkenning van een zestal kwaliteitsverklaringen voor modulair bouwen nog onder het Bouwbesluit. Hopelijk zet de erkenning zich in 2025 voort onder het Besluit bouwwerken leefomgeving. Een dergelijke erkenning kan ook goed werken voor andere vormen van industrieel bouwen. Dat biedt een vooruitzicht waarin versnelling van de bouw hand in hand gaat met geroutineerde bouwkwaliteit. De aanbevelingen passen dan ook goed bij de afspraken gemaakt tijdens de Woontop op 11 december 2024.
Overigens kan het EKV-stelsel zeer behulpzaam zijn in het drukken van de kosten voor kwaliteitsborging van kleinschalige bouwprojecten door ook daar meer gebruik van EKV's te maken voor bouwcomponenten en -delen.

Het jaarlijks verslag over het stelsel werkzaamheden aan gasverbrandingsinstallaties (CO-stelsel) brengt de TloKB voor 1 juli 2025 uit over het jaar 2024. Vooruitlopend daarop signaleert de TloKB dat het onderhoud van de steeds meer gangbare hybride installaties bestaande uit een cv-ketel en een warmtepomp vraagt om specifieke aandacht voor een effectief certificatieschema dat past binnen het CO-stelsel.

Yvonne van Mastrigt
voorzitter TloKB

Aanbevelingen aan de minister van VRO

De TloKB doet in dit jaarverslag een aantal aanbevelingen. Die staan hierna uitgelicht samen met de aanbevelingen die de TloKB eerder deed met haar jaarlijks CO-verslag 2023.

Aanbevelingen KB- en EKV-stelsel

De versnelling in de bouwopgave kan goed samengaan met kwaliteitsborging voor het bouwen. Het toepassen van een EKV door industriële bouwers vraagt van hen extra investeringen in een gecertificeerd kwaliteitssysteem. De financiële haalbaarheid van een EKV bij industriële bouw is laag bij een gebrek aan voldoende vraag uit de markt. Daartoe dient het volume van industrieel gebouwde woningen, ook in gestapelde vorm, toe te nemen om de toepassing van erkende kwaliteitsverklaringen (EKV's) rendabel te maken.

- De TloKB adviseert de minister van VRO om de toepassing van industriële en conceptuele woningbouw te stimuleren en op te schalen zoals op hoofdlijnen uitgewerkt in het Programma Innovatie en Opschaling Woningbouw[1].

Regelgeving en instrumenten voor kwaliteitsborging moeten de bijdrage van het toepassen van EKV's binnen het KB-stelsel nadrukkelijker articuleren. Daarmee zal het aantal benodigde controles bij industrieel gebouwde woningen dalen en daarop zal de TloKB het Toelatingskader Instrumenten KB-stelsel aanpassen en instrumentaanbieders erop wijzen dat ze hun instrumenten hierop actualiseren. De TloKB zal zo bijdragen aan het programma STOER[2] van het ministerie van VRO met als doel de stapeling van regels en procedures te verminderen.

- De TloKB adviseert de minister van VRO om (procedurele) eisen en regels aan te passen en nadrukkelijker de aansluiting van het EKV-stelsel en KB-stelsel te beschrijven om dubbele controles door de certificerende instelling en kwaliteitsborger te voorkomen.

1 https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2024/12/11/innovatie-en-opschaling-woningbouw
2 https://www.volkshuisvestingnederland.nl/onderwerpen/bouwberaad/schrappen-tegenstrijdige-en-overbodige-eisen-en-regelgeving-stoer

Aanbevelingen CO-stelsel

De TloKB doet drie aanbevelingen[3]:

- Herzie de wettelijke meldplicht voor (bijna-) ongevallen.
- Overweeg het instellen van een periodieke onderhoudsplicht voor gasverbrandingsinstallaties.
- Compenseer het bevoegd gezag voor de uitvoeringslasten van handhaving.

Deze aanbevelingen deed de TloKB eerder op 27 juni 2024 in het jaarlijks verslag over de werking en effectiviteit van het CO-stelsel. De minister van VRO informeert de Tweede Kamer voor de zomer van 2025 over de opvolging van onder meer deze aanbevelingen.

3 Het volledige verslag en de aanbiedingsbrief met aanbevelingen zijn te vinden op de TloKB-website.

TloKB in 2024

Leeswijzer

In dit jaarverslag leest u alles over de werkzaamheden van de Toelatingsorganisatie Kwaliteitsborging Bouw (TloKB) in 2024. Hierna volgt een korte introductie van de TloKB en de kengetallen voor het jaar 2024. In de volgende zes hoofdstukken vindt u de werkzaamheden van de TloKB in 2024 meer uitgebreid beschreven. Het eerste hoofdstuk gaat over het bestuur. Het tweede hoofdstuk doet verslag van de toelatings- en aanwijzingsactiviteiten van de TloKB-afdeling Toetsing en Toelating. Het derde hoofdstuk noemt de drie openbare TloKB-registers en de stand van zaken van de ontwikkeling daarin. Het vierde hoofdstuk gaat in op de resultaten van de TloKB-afdeling Toezicht en Handhaving. Het vijfde hoofdstuk beschrijft de opbrengst van Monitoring en Evaluatie. En het zesde hoofdstuk over de bedrijfsvoering van de TloKB vermeldt onder meer de in 2024 goedgekeurde TloKB-tarieven voor 2025. Het jaarverslag besluit met een aantal markante punten uit het jaar van het KB-stelsel één jaar actief.

Organisatie

De TloKB bestaat uit drie bestuursleden. Aan het hoofd van de dienst TloKB staat een directeur, die ook secretaris is van het bestuur. De directeur heeft de dagelijkse leiding over de afdelingen Bedrijfsvoering, Toetsing & Toelating en Toezicht & Handhaving.

Bestuur

Het bestuur stelde **6 beleidsregels** vast.

Het bestuur ontving **2 adviezen** van de Raad van Advies.

Het bestuur legde **5 werkbezoeken** af.

Het bestuur ontving **3 bezwaren**.

Het bestuur ontving **geen** Woo-verzoeken en **geen** klachten.

De TloKB heeft **11 nieuwsberichten** gepubliceerd op haar website en **1 persbericht** uitgebracht.

Hoofdtaken van de TloKB

De TloKB heeft drie hoofdtaken in achtereenvolgens de stelsels kwaliteitsborging voor het bouwen, erkende kwaliteitsverklaringen voor bouwproducten en het gecertificeerd werken aan gasverbrandingsinstallaties. Figuur 1 zet de hoofdtaken van de TloKB naast elkaar.

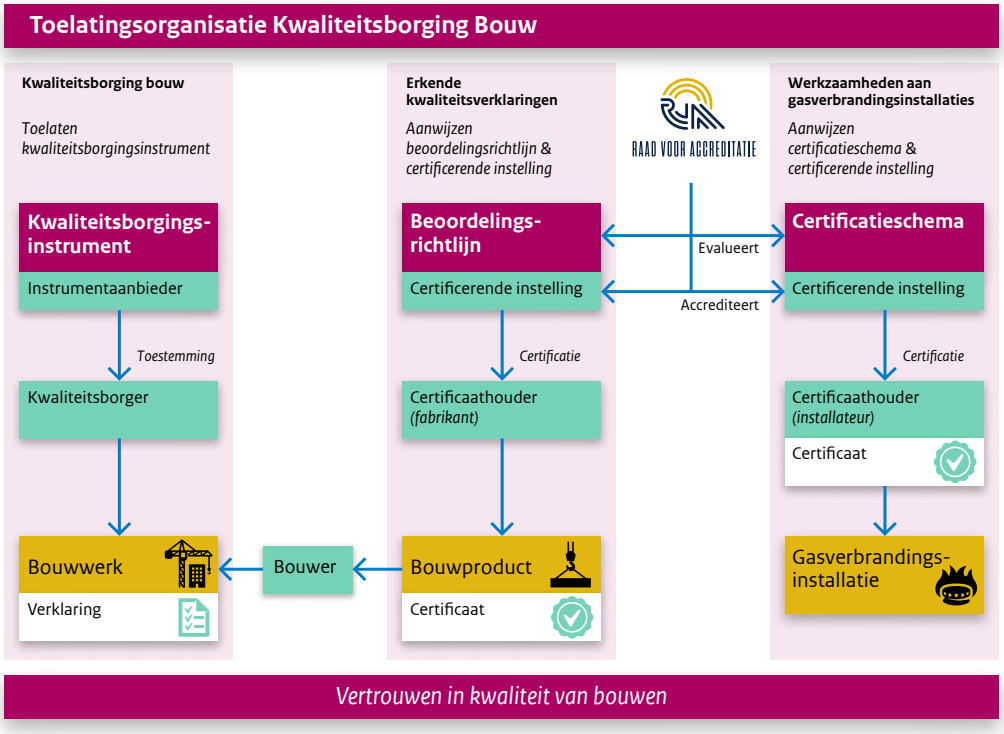

Figuur 1: Drie hoofdtaken TloKB

Voor elk van de drie hoofdtaken voert de TloKB een aantal deeltaken uit:

Kwaliteitsborging bouw (KB-stelsel)

- Toetsing en toelating van instrumenten voor kwaliteitsborging
- Bijhouden van een openbaar register van toegelaten instrumenten met bijbehorende kwaliteitsborgers
- Toezicht en handhaving op het KB-stelsel
- Voorlichting over de regels voor toelating van instrumenten
- Monitoren en evalueren van het KB-stelsel

KB-stelsel

De TloKB heeft **één nieuw instrument** toegelaten voor kwaliteitsborging in gevolgklasse 1.

In het KB-register staan **79 kwaliteitsborgers**.

De TloKB heeft in 2024 **31 inspecties** uitgevoerd,

- **7 nalevingsinspecties** instrumentaanbieder;
- **6 nalevingsinspecties** kwaliteitsborger;
- **18 kwaliteitsinspecties** bouwplaats

Per 1 januari 2024 is het stelsel van kwaliteitsborging voor het bouwen (KB-stelsel) in werking getreden met als eerste fase nieuwbouwactiviteiten in gevolgklasse 1. In 2024 heeft de TloKB één nieuw en drie gewijzigde KB-instrumenten toegelaten. Het totaal van toegelaten KB-instrumenten is in 2024 zeven instrumenten. In het KB-register staan 79 kwaliteitsborgers. Dat zijn er 38 meer dan in 2023.
Vanaf 1 januari 2024 houdt de TloKB toezicht op het KB-stelsel.

EKV-stelsel

De TloKB heeft **23 Bbl-BRL's** en **3 EPG-BRL's** aangewezen.

De TloKB heeft **619 kwaliteitsverklaringen** erkend.

In het EKV-register staan **52 BRL's**.

In het EKV-register staan **1.265 EKV's**.

CO-stelsel

In het register staan **3 CO-certificatieschema's**. Deze schema's zijn in 2024 opnieuw aangewezen vanwege de transitie naar het Bbl.

In het register staan **3.136 certificaathouders geregistreerd** (**12 certificaathouders** zijn gecertificeerd op van twee certificatieschema's).

In het register staan **5 CO-certificerende** instellingen.

Erkende kwaliteitsverklaringen (EKV-stelsel)

- Toetsing en aanwijzing van beoordelingsrichtlijnen (BRL's)
- Toetsing en aanwijzing van certificerende instellingen (CI's)
- Bijhouden van een register van aangewezen BRL's, aangewezen CI's en erkende kwaliteitsverklaringen

In 2024 heeft de TloKB 26 BRL's aangewezen. Het betreft negen nieuwe BRL's en veertien wijzigingen in het kader van de transitie van Bouwbesluit naar Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) en drie BRL's voor Energieprestatie gebouwen (EPG). Per 1 januari 2025 vervallen achttien BRL's en 102 EKV's, omdat deze geen aansluiting hebben met het Bbl. Tot slot ontving de TloKB vier intrekkingen van BRL's. Het totaal aantal geregistreerde BRL's in 2024 is 52.

In 2024 heeft de TloKB 619 nieuwe en gewijzigde kwaliteitsverklaringen erkend. Daarnaast zijn 484 verklaringen ingetrokken. Ook verwerkte de TloKB vier opgeschorte/geschorste certificaten. Het totaal aantal geregistreerde erkende kwaliteitsverklaringen komt in 2024 uit op 1.265.

Werkzaamheden aan gasverbrandingsinstallaties (CO-stelsel)

- Toetsing en aanwijzing van certificatieschema's
- Toetsing en aanwijzing van certificerende instellingen
- Bijhouden van een register van certificatieschema's, certificerende instellingen en certificaathouders
- Toezicht op het gebruik van het beeldmerk 'CO-VRIJ'
- Monitoren meldingen van (bijna-)ongevallen en gevaarlijke situaties

In 2024 heeft de TloKB drie gewijzigde certificatieschema's aangewezen. Van de vijf certificerende instellingen heeft de TloKB er vier tweemaal opnieuw aangewezen en één eenmaal opnieuw aangewezen op gewijzigde certificatieschema's. In het CO-register staan 3.136 certificaathouders. Dat zijn er 1.304 meer dan in 2023.

1 Bestuur TloKB

De TloKB bestaat uit een bestuur met een voorzitter en twee leden. De minister voor VRO heeft de bestuursleden benoemd voor een periode van vier jaar, namelijk van 22 april 2022 tot en met 31 maart 2026.[4] Voorzitter is mevrouw mr. Yvonne P. van Mastrigt. De leden zijn respectievelijk de heren dr. Frank de Vries (vicevoorzitter) en ir. Paulus F.C. Jansen.

Het bestuur stelt de beleidsregels van de TloKB vast. Het bestuur behandelt de bezwaarprocedure bij het niet eens zijn met een door de TloKB genomen besluit. De gehele werkwijze van het bestuur staat in het Bestuursreglement. Het bestuur laat zich adviseren door een Raad van Advies (Raad of RvAdvies) en volgt de laatste ontwikkelingen in de bouwsector met het afleggen van werkbezoeken.

Portefeuilles en nevenfuncties TloKB-bestuursleden

Voorzitter **Yvonne van Mastrigt** beheert bij de TloKB de portefeuille strategie, communicatie en overheidsrelaties waaronder het ministerie van VRO en de VNG. Van Mastrigt is sinds 29 augustus 2024 burgemeester van de gemeente Middelburg. Sinds 15 april 2023 is zij voorzitter van de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB).

Vicevoorzitter **Frank de Vries** beheert bij de TloKB de portefeuille toetsing en toelating, juridische en internationale zaken, bedrijfsvoering, ICT, Auditdienst Rijk, en externe niet-overheidsrelaties. De Vries is zelfstandig adviseur. Hij is lid van de raad van toezicht van Kids2b, voorzitter van de raad van toezicht van het platform Groningen architectuur en stedenbouw (GRAS) en voorzitter van de raad van toezicht Topsport Noord (Heerenveen).

Bestuurslid **Paulus Jansen** beheert bij de TloKB de portefeuille toezicht en handhaving, het EKV-stelsel en het CO-stelsel. Jansen is lid van de Mijnraad en voorzitter van het bestuur Museum van Zuilen.

4 https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2022-10595.html

1.1 Beleidsregels en besluiten

Beleidsregels

Beleidsregels lichten de wijze toe waarop de TloKB invulling geeft aan de uitoefening van haar bevoegdheden. De beleidsregels geven betrokken partijen inzicht in welke verschillende taken, subtaken en bevoegdheden de TloKB onderscheidt en wat zij van de TloKB kunnen verwachten. In februari 2024 heeft het bestuur de volgende zes beleidsregels vastgesteld ten behoeve van het toezicht op het KB-stelsel en op het CO-stelsel:

- Inspectiekader KB-stelsel;
- Handhavingskader KB-stelsel;
- Protocol werkwijze toezicht KB-stelsel;
- Inspectiekader CO-stelsel;
- Handhavingskader CO-stelsel;
- Protocol werkwijze toezicht CO-stelsel.

Bezwaar en beroep

De TloKB ontving in 2024 driemaal een bezwaar op TloKB-besluiten. In alle drie de gevallen heeft het bestuur besloten zijn besluit ongewijzigd te handhaven. In alle drie de gevallen is de bezwaarmaker in beroep gegaan bij de betreffende rechtbank. Het is nog niet bekend wanneer de beroepszaken tot een uitspraak leiden.

1.2 Woo-verzoeken en klachten

De TloKB ontving in 2024 geen Woo-verzoeken of klachten. Wat betreft de actieve openbaarmaking leeft de TloKB volledig de *Regeling actieve openbaarmaking Woo* na zoals in werking getreden per 1 november 2024.[5]
Het ministerie van BZK ontving eind 2023 een Woo-verzoek op een aangewezen EKV-BRL. Begin 2024 verleende de TloKB hieraan haar medewerking. Het Woo-verzoek is in de loop van 2024 ingetrokken.

1.3 Raad van Advies

In 2024 bestond de Raad van Advies uit:

- ir. Wouter Goudriaan (voorzitter)
- mr. Cobie Gardien-Reinders
- Ruben Heezen MA MSc
- ir. Ton Jans
- ir. Remco van der Linden MBA
- drs. Jennemieke Kleijwegt
- ing. Jos Rooijakkers
- drs. ing. Jaco Uittenbogaard
- mr. Nicolette Zandvliet

De TloKB voert het secretariaat van de Raad van Advies. De Raad van Advies kan zowel gevraagd als ongevraagd adviezen uitbrengen.
Het bestuur heeft de Raad van Advies in februari 2024 om reactie gevraagd op de handhavingskaders en de protocollen werkwijze toezicht. Waar mogelijk heeft de TloKB de reacties verwerkt.
In december 2024 heeft het bestuur de Raad van Advies om advies gevraagd over de samenhang tussen het EKV- en KB-stelsel.
De Raad van Advies kwam bijeen in de maanden maart, juni en december 2024.
In de decemberbijeenkomst voegde het bestuur zich bij de Raad van Advies. Tijdens deze bijeenkomst heeft mw. Gardien-Reinders afscheid genomen als lid van de Raad van Advies. De voorzitter heeft het proces voor haar opvolging in gang gezet.

Extra overleg

De TloKB voerde aanvullend viermaal overleg met de instrumentaanbieders kwaliteitsborging bouw. Onderwerpen van overleg waren achtereenvolgens de onafhankelijkheid van de kwaliteitsborger, de presentatie van het register kwaliteitsborging bouw, de geautomatiseerde aanlevering van bouwprojectinformatie, het protocol werkwijze toezicht KB-stelsel en de wederzijdse toezichtervaringen. Ook heeft de TloKB een overleg gevoerd met de Kamer kwaliteitsborgers van de Vereniging Kwaliteitsborging Nederland (VKBN) over de ervaringen van kwaliteitsborgers met de eerste bouwprojecten onder het KB-stelsel. Tijdens dit overleg heeft de TloKB vooral toelichting gegeven op haar werkwijze. Vanwege het beperkte aantal projecten op dat moment kwamen inhoudelijke onderwerpen nog niet aan de orde.

5 Woo-index Toelatingsorganisatie Kwaliteitsborging Bouw | Overheid.nl

1.4 Werkbezoeken bestuur

Het bestuur heeft een vijftal werkbezoeken afgelegd met diverse thema's. De thema's waren de eerste ervaringen van bouwbedrijven in het KB-stelsel, bouwen zonder Omgevingsplanvergunning en fabrieksmatig bio-based bouwen. Het bestuur bezocht achtereenvolgens:

- Derckx B.V. ontwerp en bouw in Weert.
- Bouwbedrijf Van Montfort B.V. in Bergeijk.
- Gemeente Rotterdam, project 'Architect aan Zet' (AaZ).
- Verbouwplaats in Rotterdam onder begeleiding van LEX Architecten BNA.
- Bouwgroep Dijkstra Draisma in Dokkum en de Smûk modelwoning in gezelschap van Building Balance en TNO – Innovation for life.

Het project 'Architect aan Zet' geeft de architect een soortgelijke rol voor de vergunning omgevingsplanactiviteit als de kwaliteitsborger heeft gekregen in het KB-stelsel voor de technische bouwactiviteit. De AaZ-werkwijze kan een zorgvuldige versnelling in de bouw bieden binnen het KB-stelsel zoals ook is doorgesproken op de Woontop 2024 en past in het programma Schrappen Tegenstrijdige en Overbodige Eisen en Regelgeving (STOER) van VRO.

1.5 Bijeenkomsten en publiciteit

1.5.1 *TloKB-regiotour*

Kwaliteitsborgers en gemeenten zijn cruciale spelers binnen het KB-stelsel en staan dicht op de bouwpraktijk. Hierdoor hebben zij goed inzicht in hetgeen binnen het KB-stelsel in de bouwpraktijk speelt. De TloKB-regiotour heeft tot doel om de contacten van de TloKB met gemeenten en kwaliteitsborgers te verstevigen. In 2024 deed de regiotour zeven regio's aan in de plaatsen Utrecht, Best, Zwolle, Goes, Leeuwarden, Heerlen en Enschede. Aan de hand van een 'serious game' beproefden kwaliteitsborgers en bevoegd gezag de praktijk van het KB-stelsel met als doel elkaar weten te vinden als het nodig is. Het aantal deelnemers bedroeg 242, waarvan 180 vanuit de primaire doelgroepen kwaliteitsborgers en gemeenten. Verder waren er met name vertegenwoordigers aanwezig vanuit instrumentaanbieders en aannemers. De laatste vier bijeenkomsten vonden in samenwerking met een gemeente plaats. Dit verhoogde de deelname vanuit gemeenten en was daarom van meerwaarde.

Architect aan zet en andere werkbezoeken

De evaluatie leidde tot de volgende constateringen:

- De juiste doelgroepen zijn bereikt, maar nog niet in alle regio's.
- Het kennisniveau van partijen over het KB-stelsel varieert nog sterk.
- Kennis uitwisselen tussen deelnemers over elkaars werkwijze was van meerwaarde.
- De informatiebehoefte van verschillende betrokken partijen varieert.
- De casus uit de serious game is een goede basis om het gesprek tussen deelnemende partijen te voeren.
- Het netwerk van de TloKB is gegroeid en beter in kaart gebracht.

De TloKB overweegt een vervolg op de regiotourbijeenkomsten.

1.5.2 *TloKB-bijeenkomst Kwaliteitsborging en Industrieel Bouwen*

In oktober 2024 organiseerde de TloKB in het Provinciehuis Arnhem de bijeenkomst Kwaliteitsborging en Industrieel Bouwen. De TloKB ging in gesprek met bouwers, kwaliteitsborgers en instrumentaanbieders over de toepassing van de erkende kwaliteitsverklaring (EKV) en de bijdrage daarvan aan het proces van kwaliteitsborging van industrieel bouwen. Na afloop van de bijeenkomst concludeert de TloKB dat partijen welwillend staan tegenover de toepassing van EKV's. Het levert een hogere efficiëntie op in het proces van kwaliteitsborging. Wel ervaren bouwers, kwaliteitsborgers en instrumentaanbieders nog onzekerheden en risico's, waarmee onvoorwaardelijk vertrouwen in EKV's bij industrieel bouwen nog niet vanzelfsprekend is. Partijen geven daarbij aan dat het van belang is om dubbele controle door zowel de certificerende instelling als de kwaliteitsborger te voorkomen.

Op basis van de bijeenkomst in Arnhem komt de TloKB met twee aanbevelingen om de toepassing van EKV's te versnellen:

- De versnelling in de bouwopgave kan goed samengaan met kwaliteitsborging voor het bouwen. Het toepassen van EKV door industriële bouwers vraagt van hen extra investeringen in een gecertificeerd kwaliteitssysteem. De financiële haalbaarheid van EKV bij industriële bouw is laag bij een gebrek aan vraag uit de markt. Daartoe dient het volume van industrieel gebouwde woningen toe te nemen om de toepassing van EKV's rendabel te maken. De TloKB adviseert de minister van VRO om de toepassing van industriële en conceptuele woningbouw te stimuleren en op te schalen zoals op hoofdlijnen uitgewerkt in het Programma Innovatie en Opschaling Woningbouw[6].
- Regelgeving en instrumenten voor kwaliteitsborging moeten de bijdrage van het toepassen van EKV's binnen het KB-stelsel nadrukkelijker articuleren. De TloKB adviseert de minister van VRO om (procedurele) eisen en regels aan te passen en nadrukkelijker de aansluiting van het EKV-stelsel en KB-stelsel te beschrijven om dubbele controles door de certificerende instelling en kwaliteitsborger te voorkomen. Daarmee zal het aantal benodigde controles bij industrieel gebouwde woningen dalen en daarop zal de TloKB het Toelatingskader Instrumenten KB-stelsel aanpassen en instrumentaanbieders erop wijzen dat ze hun instrumenten hierop actualiseren. Deze aanbeveling draagt bij aan de doelstelling van het programma STOER van het ministerie van VRO in de vermindering van stapeling van regels en procedures.

TloKB-bijeenkomst Kwaliteitsborging en Industrieel Bouwen

6 https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2024/12/11/innovatie-en-opschaling-woningbouw

Beide aanbevelingen passen bij de gemaakte afspraken op 11 december 2024 tijdens de Woontop. Daar maakten het Rijk, medeoverheden, corporaties en marktpartijen afspraken om jaarlijks 100.000 woningen te bouwen. De stimulering van industriële bouw ten behoeve van de financiële haalbaarheid van EKV heeft betrekking op afspraak 15: 'Met innovatieve werkwijzen gaan we woningen sneller realiseren'. Het verbeteren van de afstemming tussen het KB- en het EKV-stelsel sluit aan op afspraak 11: 'Om sneller, goedkoper en meer te bouwen gaan we via het programma STOER regels en eisen aanpassen, schrappen en uniformeren, waarbij geen afbreuk wordt gedaan aan de bescherming van de gezondheid'.

De TIoKB heeft in 2025 specifieke aandacht voor de toepassing van EKV's in het proces van kwaliteitsborging. Naast het actualiseren van het proces van aanwijzing en het aanwijzingskader van EKV-beoordelingsrichtlijnen (BRL's), zal de TIoKB nadrukkelijk de toepassing van EKV's in het KB-stelsel monitoren en evalueren. Waar nodig zal de TIoKB extra voorlichting geven in de vorm van soortgelijke bijeenkomsten als de bijeenkomst Kwaliteitsborging en Industrieel Bouwen. Daarnaast heeft de TIoKB in december 2024 de Raad van Advies om advies gevraagd over welke vervolgacties nodig zijn om de samenhang van EKV's en kwaliteitsborging te vergroten (zie paragraaf 1.3).

Aedes nam een initiatief tot stimulering van een EKV onder het Bouwbesluit voor een zestal fabrikanten van modulaire bouwsystemen op basis van de BRL 7511. De schema-beheerder en certificerende instelling hebben het voornemen deze inmiddels weer vervallen EKV's een vervolg te geven onder het Besluit bouwwerken leefomgeving (zie paragraaf 4.2).

1.5.3 *Bijdragen congressen en interviews*

In april 2024 verzorgde de TIoKB een workshop over het CO-stelsel op het VBWTN-congres voor toezichthouders.
De TIoKB gaf verschillende interviews voor plaatsing op websites. Op de sites van kik-komo.nl en architectenpunt.nl benadrukte de TIoKB het belang van goede samenwerking tussen de kwaliteitsborger en bouw- en woningtoezicht van de gemeente.
De website staatvandeuitvoering.nl lichtte in november 2024 met een interview met de TIoKB het belang uit van het uitvoeringsperspectief bij nieuw beleid. Aanleiding was de vermelding van de TIoKB als goede praktijk in het rapport Staat van de uitvoering 2024.

TIoKB-regiotour

1.5.4 *Perscontact en nieuwsberichten*

De TloKB publiceerde in 2024 elf nieuwsberichten en bracht één persbericht uit.
Het persbericht ging over de stand van zaken een jaar na de invoering van het CO-stelsel. Meer dan 15.000 installateurs werkten in april 2024 vanuit een bedrijf met het verplichte CO-vrij-certificaat. Dit bericht is door enkele online vakmedia opgepikt.
Via de nieuwsberichten op de website en via LinkedIn informeerde de TloKB belanghebbenden en consumenten over de ontwikkelingen binnen de drie stelsels. In 2024 was er veel aandacht voor de verschillende evenementen die de TloKB organiseerde.

1.6 Samenwerking Raad voor Accreditatie

De Raad voor Accreditatie (RvA) is de nationale accreditatie-instantie van Nederland. De RvA controleert organisaties die beoordelen of producten of diensten van leveranciers aan gestelde eisen voldoen. De TloKB werkt met de RvA samen in het EKV- en het CO-stelsel. TloKB-aanwijzingen volgen op evaluatie en accreditatie door de RvA. Het regulier overleg met de RvA heeft plaatsgevonden in april 2024. Onderwerp van overleg was onder meer de Europese aanmelding door de RvA van de zogenoemde Technical Assessment Bodies ten behoeve van de CE-markering van bouwproducten.

1.7 Netwerken

De TloKB onderhoudt contact met andere taakorganisaties van de Rijksoverheid via samenwerkingsverbanden zoals KleinLef en het Netwerk van publieke dienstverleners.
In mei 2024 had de TloKB een kennissessie met het Instituut voor Bouwrecht.
De TloKB heeft in 2024 deelgenomen aan de Inspectiewissel van de Inspectieraad met in totaal vier uitwisselingen bij respectievelijk de Nederlandse Arbeidsinspectie, de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit en de Autoriteit Financiële Markten. Daarnaast hebben stages plaatsgevonden bij de Autoriteit woningcorporaties en de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit.

Jaarlijks overleg

De TloKB heeft met een aantal organisaties afgesproken om jaarlijks te overleggen. Dat zijn de Brandweer, de Vereniging Eigen Huis (VEH), de commissie Ruimte, Wonen en Mobiliteit (RWM) van de Vereniging Nederlandse Gemeenten en NEN. Voor overleg met de Brandweer of VEH was in 2024 geen directe aanleiding. In april 2024 maakte de TloKB kennis met een vertegenwoordiging van de VNG-commissie RWM. Dat leidde tot een TloKB-presentatie over het CO-stelsel in de RWM-commissievergadering van september 2024. In december 2024 overlegde TloKB met NEN over de invulling van het jaarlijks terugkerend overleg.

1.8 Governance BZK/VRO-TloKB en verantwoording

Bestuurlijk overleg-BZK/VRO

In 2024 hebben het ministerie van BZK/VRO en TloKB driemaal bestuurlijk overleg (BO) gevoerd. Onderwerp van bespreking waren onder meer het TloKB-jaarverslag 2023, de TloKB-halfjaarrapportage 2024 en het TloKB-Jaarplan 2025. BZK keurde de TloKB-tarieven 2025 goed en stelde de TloKB-begroting 2025 vast. In de zomer 2024 legde VRO-directeur-generaal Volkshuisvesting en Bouwen een werkbezoek af bij de TloKB.

Eigenaarsoverleg-BZK/VRO

In oktober 2024 vond een Eigenaarsoverleg (EO) plaats. Onderwerp van overleg was het TloKB-Jaarplan 2025 en de financiële taakstelling waar BZK/VRO voor staat in de jaren 2025-2029.

Beleidsoverleg met VRO

Maandelijks vindt beleidsoverleg plaats tussen het ministerie van VRO en de TloKB. Tijdens dit overleg bespreken zij lopende dossiers op het raakvlak van beleid en toezicht op de bouwregelgeving. In 2024 kwam onder meer aan de orde:

- Gefaseerde invoering van het KB-stelsel zonder verbouwactiviteiten onder gevolgklasse 1.
- Voortgang aanmelden bouwprojecten onder gevolgklasse 1.
- Invoering ingebruiknamebesluit binnen het KB-stelsel.
- Transitie Bouwbesluit 2012 naar Besluit bouwwerken leefomgeving bij EKV- en CO-certificatieschema's en -certificaten.
- Voortgang certificering van installatiebedrijven binnen het CO-stelsel.
- Evaluatie van het CO-stelsel.
- Het bij wet verkrijgen van de taken binnen het EKV- en CO-stelsel (in plaats van bij mandaat).
- Publiek toezicht in het stelsel Energieprestatie gebouwen.
- Taakstelling een efficiëntere overheid.

Jaarverslag 2023 en Jaarplan 2025

Op 8 februari 2024 ontving de minister van BZK het TloKB-jaarverslag over 2023. Op 27 maart 2024 zond de TloKB haar jaarverslag naar beide Kamers. De rapportage 2023 over het EKV-stelsel maakte onderdeel uit van dat jaarverslag.
Het Jaarlijks verslag CO-stelsel 2023 heeft de TloKB eind juni 2024 naar de minister van BZK gezonden en eind november 2024 gepubliceerd op haar website. Het Jaarlijks verslag CO-stelsel 2024 zal de TloKB voor 1 juli 2025 aan de minister van VRO aanbieden.
Op 31 oktober 2024 heeft de TloKB haar Jaarplan 2025 gepubliceerd.

1.9 Ontwikkelingen in taaktoewijzing TloKB

KB-stelsel

In juni 2024 berichtte de minister van BZK de Eerste Kamer dat verbouw op zijn vroegst vanaf 1 juli 2025 binnen het KB-stelsel zou vallen. In december 2024 berichtte de minister van VRO de Eerste Kamer dat verbouw tot nader orde buiten de reikwijdte van het KB-stelsel valt.
In het voorjaar van 2024 bracht de minister van BZK het Ingebruiknamebesluit Besluit bouwwerken leefomgeving in openbare consultatie. De geplande invoeringsdatum van de mogelijkheid tot een ingebruiknamebesluit is 1 januari 2026 en vanaf die datum zal het bevoegd gezag de TloKB in voorkomend geval een afschrift van zo'n besluit verstrekken.[7]

EKV- en CO-stelsel

Vanwege de overgang van het Bouwbesluit naar het Besluit bouwwerken leefomgeving per 1 januari 2024 heeft de TloKB opnieuw ingestemd met het mandaat voor de EKV-taak en CO-taak. Het mandaat CO-taak is uitgebreid met de volmacht tot toezien op het gebruik van het beeldmerk 'CO-VRIJ'.

EPG-stelsel

Binnen het stelsel Energieprestatie Gebouwen (EPG-stelsel) geven energieprestatie-adviseurs in dienst van een bedrijf met een certificaat, afgegeven door een certificerende instelling, energielabels af. Uit onderzoek naar het functioneren van het stelsel is gebleken dat dit kwaliteitsborgingssysteem nog knelpunten kent. Daarom scherpt de minister van VRO de regels voor dit kwaliteitsborgingssysteem aan. Hiermee beoogt de minister te waarborgen dat iedereen kan vertrouwen op de kwaliteit van het energielabel. Daarnaast introduceert de minister onafhankelijk toezicht op het stelsel en denkt daarbij aan de TloKB als publieke toezichthouder. Beoogde instelling van de publieke toezichthouder is voorzien in 2027.[8] In 2024 heeft de TloKB het ministerie van VRO ondersteund in de uitwerking van het toezicht op het stelsel.

1.10 Stand van de uitvoering

Algemene stand van de uitvoering

Op het Werken aan Uitvoering (WaU)-aspect *Versnellen digitale agenda* heeft de TloKB vanaf 2023 op verzoek van de beschikkingshouders van de TloKB gewerkt aan de mogelijkheid dat zij in 2024 hun gegevensaanlevering aan de TloKB met een import-portaal geautomatiseerd kunnen laten verlopen. In 2024 nam de TloKB het import-portaal in gebruik. Bij ingebruikname bleek het importportaal te kampen met opstartproblemen. Dit leidde tot een aanpassing van het importportaal, die in oktober 2024 is geïmplementeerd (zie ook paragraaf 6.5 Informatievoorziening en ICT).

Knelpunten in de uitvoering

Knelpunten in de uitvoering gaan over knelpunten die de bestuurlijke driehoek eigen-standig kan oplossen. Op het WaU-aspect *Begrijpelijke en uitvoerbare wetgeving* laat de agenda van de bestuurlijke driehoek het verzoek zien of de wetgever de wijze van heffen van tarieven binnen het KB-stelsel en het CO-stelsel kan harmoniseren. De wettelijke verankering van de CO-taak die de TloKB nu nog in mandaat van de minister van VRO uitvoert, komt op de wetgevingsagenda van 2025.

7 Bevoegd gezag kan in bijzondere gevallen wanneer een bouwwerk wordt opgeleverd zonder verklaring van een kwaliteitsborger een ingebruiknamebesluit nemen.

8 Kamerbrief verbetering kwaliteitsborging energielabel 14 maart 2024

Perspectief bedrijven

Perspectief bedrijven gaat in op hoe de TloKB signalen vanuit haar omgeving betrekt in de wijze van uitvoering. Vanuit de Raad van Advies kunnen signalen uit de omgeving tot adviezen leiden. Overigens heeft de TloKB ruimte gecreëerd voor extra-overleg met belanghebbenden al dan niet op initiatief van de Raad van Advies.

1.11 Integriteitsbeleid

De TloKB vindt het belangrijk dat de bestuursleden, medewerkers en externe adviseurs integer, onpartijdig en onafhankelijk zijn. Het integriteitsbeleid *Gedragscode en integriteitsbeleid TloKB*[9] sluit aan bij de uitgangspunten van het Rijksbeleid als vastgelegd in de Gedragscode Integriteit Rijk.[10] Het TloKB-bestuursoverleg heeft een elke maand terugkerend agendapunt 'Integriteitsissues en dilemma's delen'.
Het integriteitsbeleid bepaalt dat de TloKB haar beleid ten aanzien van belangenconflicten jaarlijks evalueert. Er hebben zich in 2024 geen integriteitsissues of belangenconflicten voorgedaan. In 2024 hebben de vijf nieuwe medewerkers de ambtseed afgelegd.

1.12 Wet normering topinkomens

De vergoedingen vanuit de TloKB voldoen aan de Wet normering topinkomens (WNT)[11]. Het benoemingsbesluit van het bestuur regelt dit door de vergoedingen de CAO Rijk te laten volgen. Omdat de TloKB onder het WNT-toezicht van het ministerie van BZK valt, staan de vergoedingen aan het bestuur en de directeur-secretaris per persoon en op naam vermeld in het financieel jaarverslag van het ministerie van BZK.

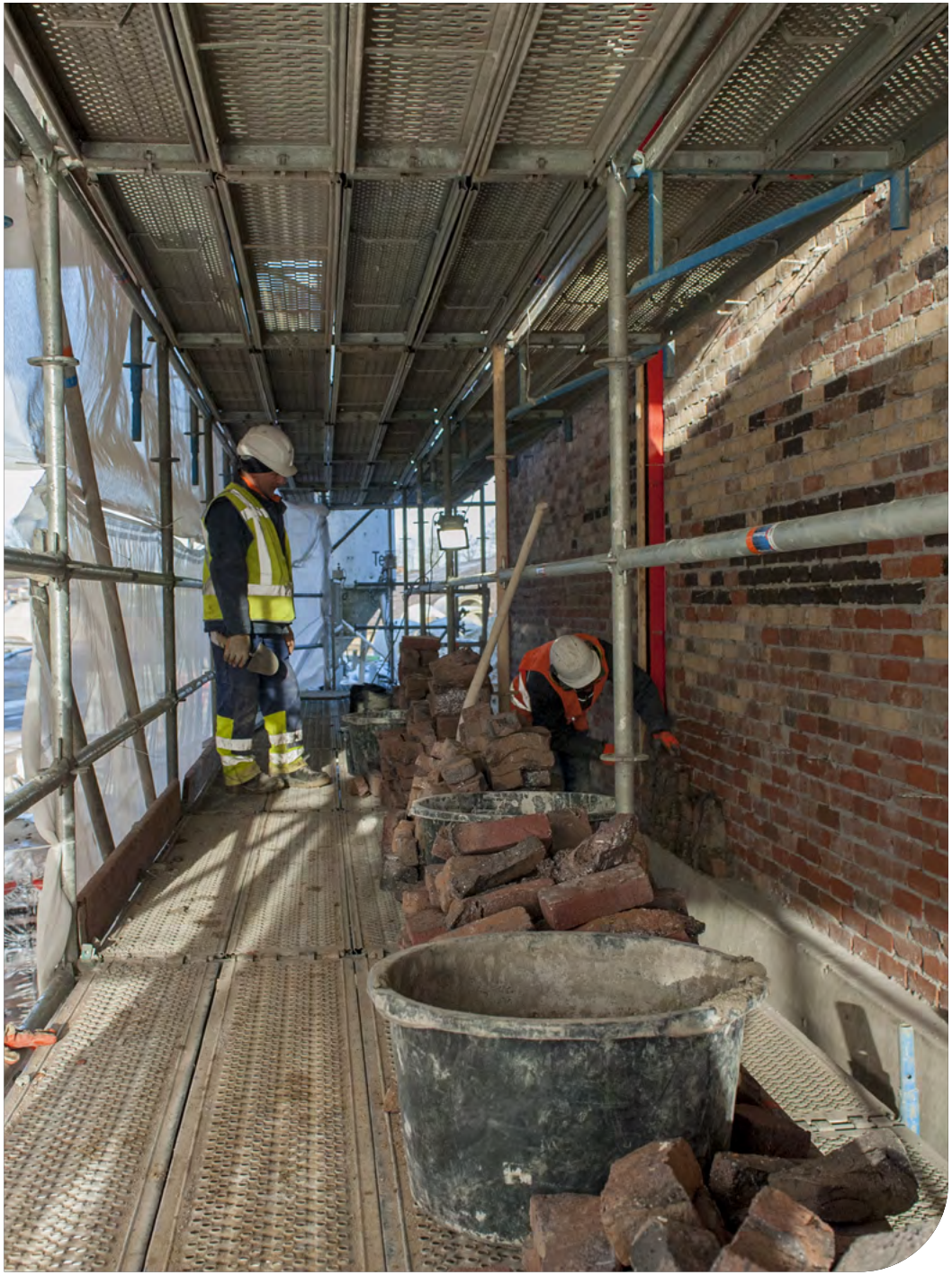

9 https://www.tlokb.nl/over-de-tlokb/Publicaties/publicaties/2022/9/20/index
10 Gedragscode Integriteit Rijk 2020
11 https://wetten.overheid.nl/BWBR0032249/2025-01-01

2 Toetsing en toelating

De afdeling Toetsing en Toelating van de TloKB (T&T) richt zich op het inhoudelijk toetsen van en adviseren over de besluitvorming over toe te passen kwaliteitsmethodieken binnen de drie stelsels waarin de TloKB een publieke sleutelrol speelt: kwaliteitsborging voor het bouwen (KB-stelsel), erkende kwaliteitsverklaringen voor bouwproducten (EKV-stelsel) en gecertificeerde werkzaamheden aan gasverbrandingsinstallaties (CO-stelsel). Voor de toetsing van de verschillende kwaliteitsmethodieken hanteert de TloKB binnen elk stelsel een vastgesteld toetsingskader.

2.1 Toelaten van kwaliteitsborgingsinstrumenten voor het bouwen

De TloKB laat kwaliteitsborgingsinstrumenten voor het bouwen (KB-instrumenten) toe tot het KB-stelsel. Na toelating neemt de TloKB een instrument op in het openbare register voor kwaliteitsborging bouw.

Toetsing KB-instrumenten

In 2024 heeft de TloKB één aanvraag voor toelating van een nieuw KB-instrument in behandeling genomen, TÜV NORD. Begin 2024 nam de TloKB een besluit op de aanvraag om toelating en liet het instrument toe. Bij het besluit heeft de TloKB TÜV NORD gewezen op een passend bijbehorend organisatiemodel, omdat TÜV NORD zowel instrumentaanbieder als kwaliteitsborger is. De instrumentaanbieder moet effectief toezicht kunnen houden op de kwaliteitsborger. Daarop paste de instrumentaanbieder ten overvloede de beschrijving van zijn instrument aan. Dat leidde ertoe dat de TloKB een wijzigingsaanvraag van de toelating van het instrument ontving. Ook deze versie van de beschrijving van het instrument liet de TloKB toe tot het KB-stelsel.

Van de zeven reeds toegelaten KB-instrumenten ontving de TloKB drie wijzigingsaanvragen. Naast het voornoemde instrument, hebben twee instrumentaanbieders de ervaringen die zij opgedaan hebben met de toepassing van hun instrument verwerkt in een nieuwe versie. Na toetsing van de wijzigingen heeft de TloKB de gewijzigde instrumenten opnieuw toegelaten tot het KB-stelsel. Op basis van het uitgevoerde toezicht in 2023 en 2024 zag de TloKB geen aanleiding om het KB-toelatingskader in 2024 te wijzigen. Nog onderwerp van gesprek met de instrumentaanbieders is de nadere bepaling van de periodiciteit van de realitychecks uit te voeren door de instrumentaanbieder.

2.2 Aanwijzen van BRL's en CI's voor EKV's

Aanwijzing schemabeheerders en certificerende instellingen

Binnen het EKV-stelsel wijst de TloKB schemabeheerders en certificerende instellingen (CI's) aan namens de minister van VRO.[12] In 2024 wees de TloKB geen nieuwe schemabeheerders en certificerende instellingen aan.

Aanwijzing beoordelingsrichtlijnen en registratie van EKV's

De TloKB wijst, namens de minister van VRO, beoordelingsrichtlijnen (BRL's) aan als certificatiegrondslag voor erkende kwaliteitsverklaringen (EKV's) binnen het EKV-stelsel. Daarbij maakt de TloKB in 2024 nog onderscheid in BRL's met een aansluiting op het 'Besluit bouwwerken leefomgeving' (EKV-stelsel) en het 'stelsel van energieprestatie gebouwen' (EPG-stelsel), waarvoor Stichting Bouwkwaliteit (SBK) het beheer uitvoerde voordat de TloKB deze taak overnam. De taakuitvoering van EKV-BRL's is geformaliseerd in een mandaat van de minister van VRO aan de TloKB. Toetsing van de EPG-BRL's, als ook de aanwijzing van EPG-CI's heeft de TloKB tot en met 2024 uitgevoerd als ware het EKV-BRL's. De TloKB en het ministerie van BZK en VRO besloten in 2024 dat de TloKB per 1 januari 2025 geen actieve rol meer heeft in de aanwijzing voor het EPG-stelsel. In 2024 behandelde de TloKB voornamelijk aanvragen om aanwijzing van BRL's van schemabeheerder SKH B.V. Dit betroffen aanvragen om aanwijzing van BRL's voor attest-met-productcertificatie met het KOMO-keurmerk, die in de plaats komen van Richtlijnen aansluiting Bouwbesluit van dezelfde schemabeheerder. Daarnaast vroegen ook andere schemabeheerders om aanwijzing van BRL's die de conversie van Bouwbesluit naar Bbl hebben ondergaan. De TloKB toetste in 2024 26 BRL's en wees deze namens de minister van VRO aan (zie tabel 1). Vier BRL's werden ingetrokken omdat zich geen aspirant-certificaathouders hebben aangemeld in de periode dat ze actief waren.

12 In het EKV-stelsel gaat de aanwijzing van de CI vooraf aan de aanwijzing van een beoordelingsrichtlijn (schema).

De TloKB keurt de door een aangewezen certificerende instelling[13] afgegeven EKV goed. Na goedkeuring publiceert de TloKB een kwaliteitsverklaring in het openbare 'Register erkende kwaliteitsverklaringen'. Daarmee is de kwaliteitsverklaring erkend door de minister.

De TloKB verwerkte in 2024 in totaal 1.107 kwaliteitsverklaringen in het openbare EKV-register (zie tabel 2). De invoer betreft 619 nieuw afgegeven en gewijzigde kwaliteitsverklaringen en 484 intrekkingen. Daarnaast verwerkte de TloKB vier schorsingen (vanwege tekortkomingen) en opschortingen (vrijwillige tijdelijke stopzetting van het certificaat).

Actualiseren proces van aanwijzing en aanwijzingskader

In het najaar van 2022 maakte het ministerie van BZK duidelijk het EKV-stelsel te willen behouden en te revitaliseren. Dit geeft aanleiding voor de TloKB om het proces van aanwijzing te actualiseren en te harmoniseren met de processen van de KB- en CO-taak. De TloKB maakte in 2024 nog gebruik van de bestaande aanwijzingskaders van de Harmonisatie Commissie Bouw (HCB). Eind 2023 en begin 2024 voerde de TloKB verkennend onderzoek uit naar mogelijke aanpassingen en verbeteringen binnen het EKV-stelsel. Op basis hiervan actualiseert de TloKB in 2025 het EKV-aanwijzingskader.

2.3 Aanwijzen van schema's en CI's voor CO-certificaten

De TloKB wijst certificatieschema's en certificerende instellingen aan binnen het CO-stelsel. De TloKB toetst de ontvangen aanvragen aan de hand van de door de TloKB ontwikkelde aanwijzingskaders. De aanwijzingskaders zijn gebaseerd op de wet- en regelgeving van het CO-stelsel.

Aanwijzing CO-certificatieschema

Vanwege de transitie van het Bouwbesluit 2012 naar het Bbl per 1 januari 2024 hebben de drie schemabeheerders de CO-certificatieschema's aangepast. De TloKB beoordeelde de wijzigingen van de drie schema's en heeft de gewijzigde schema's aangewezen.

Aanwijzing van certificerende instellingen

De TloKB behandelde in 2024 negen aanvragen om wijziging van aanwijzing van certificerende instellingen. In het voorjaar betrof dit vier aanvragen die het voor certificerende instellingen mogelijk maakte om deelcertificaten af te geven op basis van de BRL 6000-25 + wijzigingsblad van 1 november 2023. In het najaar wees de TloKB alle vijf certificerende instellingen aan voor de nieuwe (Bbl-)versies van de certificatieschema's.

Tabel 1: Aantal aangewezen beoordelingsrichtlijnen EKV-stelsel 2024

	Besluit bouwwerken leefomgeving	Stelsel van energieprestatie gebouwen	Totaal
Nieuw	**9**	**0**	9
Gewijzigd	**14**	**3**	17
Totaal	**23**	**3**	26

Tabel 2: Aantal verwerkte erkende kwaliteitsverklaringen 2024

	Besluit bouwwerken leefomgeving	Stelsel van energieprestatie gebouwen	Totaal
Nieuw/gewijzigd	**393**	**226**	619
Opgeschort/geschorst	**1**	**3**	4
Ingetrokken	**277**	**207**	484
Totaal	**671**	**436**	1.107

13 Als bedoeld in het tweede lid van artikel 2 van het Mandaat EKV. Zie Besluit erkend stelsel en uitvoering, mandaat en machtiging

3 Registers

De TloKB heeft op haar website drie registers opengesteld voor het KB-, EKV- en CO-stelsel. Het Protocol werkwijze registers TloKB beschrijft de wijze van registervoering.

3.1 Register instrumenten kwaliteitsborging

Het Register instrumenten kwaliteitsborging laat de toegelaten instrumenten voor kwaliteitsborging bouw zien. Daarbij toont het register wie de instrumentaanbieder is en welke kwaliteitsborgers toestemming hebben om met het instrument te mogen werken. Het bevoegd gezag kan bij een bouwmelding (melding van technische bouwactiviteit) de toelating van een instrument met bijbehorende kwaliteitsborger in het register nagaan.

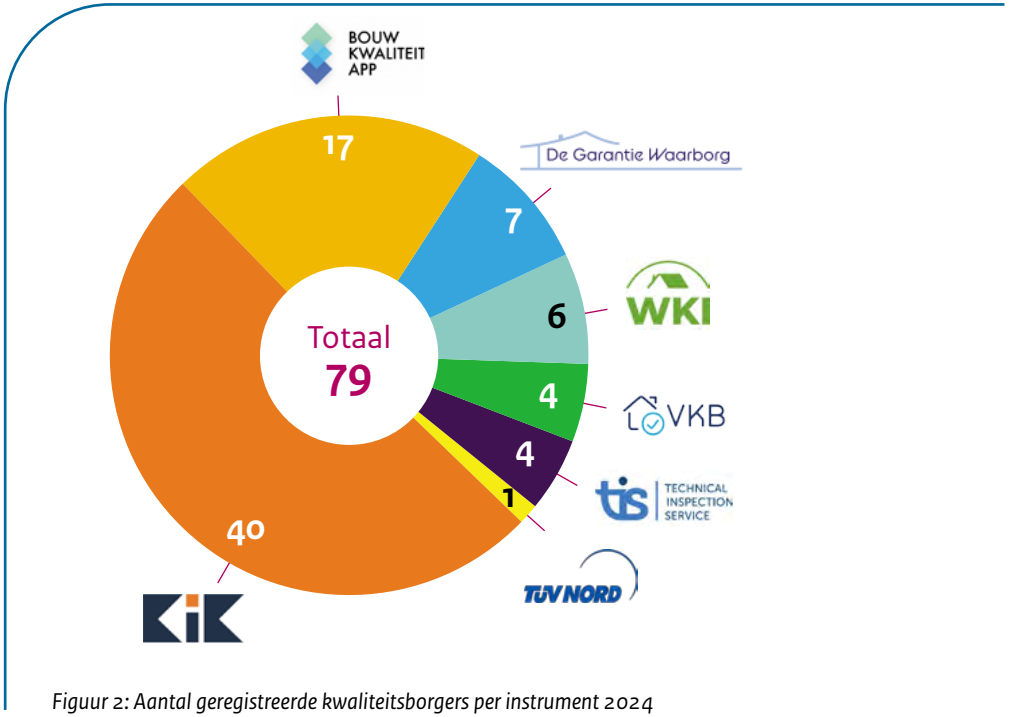

Figuur 2: Aantal geregistreerde kwaliteitsborgers per instrument 2024

De instrumentaanbieders leveren de te publiceren gegevens van kwaliteitsborgers bij de TloKB aan en zijn verantwoordelijk voor de juistheid van deze gegevens. De TloKB verwerkt binnen twee werkdagen de meldingen voor registratie van kwaliteitsborgers.

Het register omvat zeven instrumentaanbieders met in totaal zeven toegelaten instrumenten voor kwaliteitsborging die samen worden gebruikt door in totaal 64 unieke kwaliteitsborgers. Een kwaliteitsborger kan meerdere instrumenten toepassen en zal voor elk instrument een aparte vermelding in het register krijgen. Dertien kwaliteitsborgers hebben toestemming om met twee of drie instrumenten te werken. Dat leidt tot vijftien extra registraties en een totaal van 79 registraties. Figuur 2 geeft een overzicht van het aantal geregistreerde kwaliteitsborgers per instrument.

3.2 Register kwaliteitsverklaringen

Een erkende kwaliteitsverklaring (EKV) is een wettelijk bewijsmiddel dat verklaart dat een product, proces of systeem voldoet aan de vigerende bouwregelgeving op basis van een aangewezen beoordelingsrichtlijn (BRL). Het register erkende kwaliteitsverklaringen laat aangewezen BRL's en EKV's zien.
De certificerende instellingen leveren de te publiceren kwaliteitsverklaringen aan en zijn verantwoordelijk voor de juistheid van de verklaringen.
De consument, opdrachtgever, kwaliteitsborger en gemeente kunnen in het register nagaan of een producent/leverancier van bouwproducten of een uitvoerder van werkzaamheden een geldig certificaat heeft voor (samengestelde) bouwproducten of werkzaamheden.

In het Register kwaliteitsverklaringen staan in 2024 in totaal 1.265 EKV's. Het register omvat 34 aangewezen BRL's op basis waarvan één of meerdere EKV's zijn afgegeven. In totaal zijn 52 BRL's binnen het EKV-stelsel aangewezen.

3.3 Register gasverbrandingsinstallaties

Het Register gasverbrandingsinstallaties toont de houders van een geldig certificaat (certificaathouders) voor werkzaamheden aan een gasverbrandingsinstallaties of de eventuele sanctie van een certificaathouder (schorsing/intrekking). Daarnaast laat het register de aangewezen CO-certificatieschema's en CO-certificerende instellingen zien.
De certificerende instellingen leveren de gegevens over de certificaathouders aan en zijn verantwoordelijk voor de juistheid van de gegevens.
De gebruiker/eigenaar van de gasverbrandingsinstallatie en het bevoegd gezag kunnen in het register nagaan of een installateur een geldig certificaat heeft voor het uitvoeren van de werkzaamheden aan de gasverbrandingsinstallatie.

In 2024 staan in het CO-register 3.136 certificaathouders, drie CO-certificatieschema's en vijf aangewezen CO-certificerende instellingen. Twaalf installatiebedrijven zijn gecertificeerd op basis van twee certificatieschema's.

In 2024 zijn acht certificaten ingetrokken op eigen verzoek van de certificaathouder en was één certificaathouder geschorst.

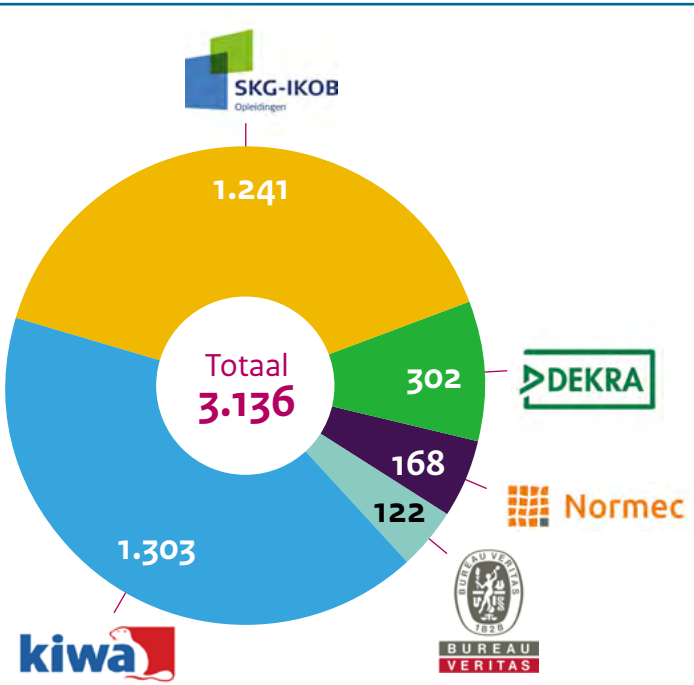

Figuur 3: Aantal CO-certificaathouders per certificerende instelling 2024

4 Toezicht en handhaving

Vanaf 1 januari 2024 houdt de TloKB toezicht op alle drie de stelsels. Het KB-stelsel sinds 1 januari 2024, het EKV-stelsel sinds 22 april 2022 en het CO-stelsel sinds 1 april 2023 met een kleine taakuitbreiding sinds 1 januari 2024.

4.1 KB-stelsel

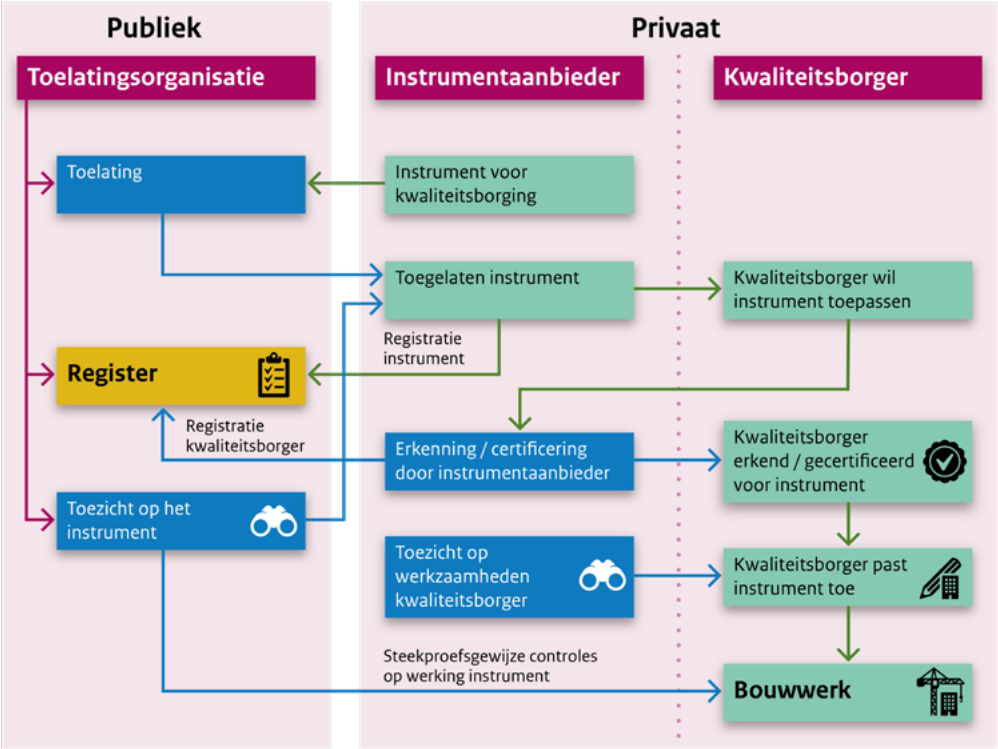

Figuur 4: Toezicht KB-stelsel

4.1.1 Nalevingsinspecties instrumentaanbieder

Vanaf eind april tot begin juli heeft de TloKB de eerste inspecties bij de zeven instrumentaanbieders uitgevoerd. Nadruk tijdens de inspecties lag op vijf vooraf vastgestelde inspectieonderwerpen die voor de TloKB belangrijk zijn om deze vanaf de start van het stelsel goed geregeld te hebben. Het gaat om:

- Onafhankelijkheid kwaliteitsborger
- Opleiding, kennis en ervaring kwaliteitsborging
- Administratieve organisatie instrumentaanbieder
- Informatieverstrekking kwaliteitsborger
- Taken en verantwoordelijkheden instrumentaanbieder

Omdat er nog nauwelijks bouwprojecten onder het KB-stelsel waren gestart, hebben de inspecteurs de inspectieonderwerpen Kwaliteitsborging en Bouwkwaliteit in deze ronde nog niet meegenomen.

Verbeterplan

De belangrijkste bevindingen uit deze nalevingsinspecties instrumentaanbieder volgen hierna per onderwerp. Gemiddeld genomen voldoen de instrumentaanbieders op ruim 82% van de beoordeelde criteria variërend per instrumentaanbieder tussen de 57% en 100%. Op alle tekortkomingen hebben de instrumentaanbieders een verbeterplan ingediend bij de TloKB, opdat de instrumentaanbieders volledig gaan voldoen aan de vereisten. In één geval heeft de TloKB een handhavingsbesluit aangekondigd, omdat een afdoende verbeterplan uitbleef.

Onafhankelijkheid kwaliteitsborger

- Alle instrumentaanbieders besteden aandacht aan de wettelijke onafhankelijkheid van de kwaliteitsborgers die met hun instrument werken en dan met name eenmalig bij de schriftelijke verklaring door de kwaliteitsborger bij de start van de kwaliteitsborging van een bouwproject. Toezicht op de onafhankelijkheid van de kwaliteitsborger gedurende het bouwproject vraagt bij alle instrumentaanbieders nog nadere aandacht.

- Bij twee instrumentaanbieders oordeelde de TloKB dat het toezicht op de onafhankelijkheid van de kwaliteitsborger onvoldoende was. In één geval dermate ernstig dat de TloKB een handhavingsbesluit heeft aangekondigd.
- Buiten de inspecties om ontving de TloKB vanuit diverse gemeenten signalen over twijfel aan de onafhankelijkheid van kwaliteitsborgers. Hoofdpunt in die signalen is uitbesteding van werkzaamheden door kwaliteitsborgers aan derden. Hierbij komt het voor dat het gaat om uitbesteding aan partijen die zelf betrokkenheid bij het betreffende bouwwerk/bouwproject hebben. Daarmee is de onafhankelijkheid van de kwaliteitsborger in het geding, alsmede de geldigheid van zijn verklaring over het betreffende project, wanneer hij deze verklaring baseert op werkzaamheden van een bij het bouwproject betrokken partij.

Opleiding, kennis en ervaring kwaliteitsborger

- Drie van de zeven instrumentaanbieders voldoen aan de eisen met betrekking tot opleiding, kennis en ervaring van de kwaliteitsborger. Vier instrumentaanbieders kunnen niet aantonen dat zij toezicht houden op de opleiding, kennis en ervaring van hun kwaliteitsborgers. Hierbij speelt een rol dat zij persoonsgebonden gegevens hierover niet in hun eigen administratie hebben vastgelegd uit oogpunt van privacywetgeving.
- Ten aanzien van permanente educatie van kwaliteitsborger hebben instrumentaanbieders binnen het verband van de Vereniging van Kwaliteitsborging Nederland (VKBN) een branchestandaard ontwikkeld voor hoe om te gaan met gelijkwaardigheid van opleiding, kennis en ervaring. Mede omdat het stelsel recent is gestart, is bijscholing nog niet aan de orde. De instrumentaanbieders dienen de wijze waarop de kwaliteitsborger zijn opleiding, kennis en ervaring in de toekomst up-to-date houdt nog in te regelen.

Administratieve organisatie instrumentaanbieder

- Zes van de zeven instrumentaanbieders hebben hun administratieve organisatie goed op orde. Tijdens de inspecties kunnen zij de gevraagde informatie snel en volledig tonen, inclusief eventuele bijlagen. Eén instrumentaanbieder had de administratie van de informatieverstrekking door de kwaliteitsborger niet op orde in de zin dat de administratie niet kon tonen welke medewerkers op welke kwaliteitsborgingstaken ingezet zijn. Ook had deze instrumentaanbieder niet al zijn activiteiten en overlegmomenten vastgelegd, zodat hij inspectievragen hierover niet onderbouwd kon beantwoorden.
- Omdat in 2024 nog een beperkt aantal projecten is aangemeld, zijn de informatiesystemen van instrumentaanbieders nog beperkt getoetst.

Informatieverstrekking

Instrumentaanbieders dienen te borgen dat de informatieverstrekking goed is georganiseerd in onder andere situaties van surseance/faillissement, actualisering borgingsplan en het informeren bij het project betrokken partijen in geval van onomkeerbare tekortkomingen.
Administratief lieten instrumentaanbieders zien de informatieverstrekking conform instrument geregeld te hebben. Maar omdat ten tijde van de nalevingsinspecties nauwelijks sprake was van bouwprojecten kon de praktische werking hiervan nog onvoldoende worden beoordeeld.

Taken en verantwoordelijkheden instrumentaanbieder

Ten aanzien van de taken en verantwoordelijkheden van de instrumentaanbieder verdienen twee aandachtspunten vermelding over de wijze van toezichthouden van de instrumentaanbieder.

- Twee instrumentaanbieders besteden veel van hun werkzaamheden uit. Dit roept de vraag op hoe deze instrumentaanbieders zelf adequaat toezicht houden op de partij die het toezicht in opdracht van de instrumentaanbieder uitvoert. De verantwoordelijkheid voor het toezicht op de kwaliteitsborger blijft immers bij de instrumentaanbieder. De TloKB heeft deze twee instrumentaanbieders dan ook aangesproken op de uitvoering van dit toezicht.
- In het toezicht op de effectiviteit van het instrument door de instrumentaanbieder zijn realitychecks vereist om vast te stellen in hoeverre naleving van het instrument leidt tot bouwwerken die voldoen aan de bouwregelgeving. Vijf van de zeven instrumentaanbieders voerden op het moment van de nalevingsinspectie realitychecks uit. Tijdens een bijeenkomst van de TloKB en instrumentaanbieders op 9 december 2024 werd duidelijk dat niet alle instrumentaanbieders tijdens hun realitychecks toezicht uitvoerden op de effectiviteit van hun instrument. De TloKB is naar aanleiding van deze bevinding met de instrumentaanbieders in gesprek over de juiste invulling en periodiciteit van de realitychecks (zie ook paragraaf 2.1).

Naast de hiervoor genoemde bevindingen leverden de nalevingsinspecties instrumentaanbieder ook een aantal punten op die de TloKB als bijvangst ziet:

- Sommige instrumentaanbieders controleren ook de financiële soliditeit van kwaliteitsborgers.
- Alle instrumentaanbieders hebben geïnvesteerd in een systeem om hun werkzaamheden in vast te leggen. Twee van hen hebben ook aantoonbaar geïnvesteerd in de beveiliging van hun ICT-systeem.

4.1.2 Nalevingsinspecties kwaliteitsborger

Om de bevindingen uit de inspecties bij instrumentaanbieders te kunnen verifiëren houdt de TloKB aanvullend nalevingsinspecties bij kwaliteitsborgers. Hierbij gaat de TloKB na in hoeverre de bevindingen bij kwaliteitsborgers aansluiten bij hetgeen zij qua bevindingen bij instrumentaanbieders heeft aangetroffen. De zes nalevingsinspecties bij kwaliteitsborgers bevestigen grotendeels de bevindingen bij de instrumentaanbieders. Wel valt op dat kwaliteitsborgers afstand tot de instrumentaanbieder ervaren, met name wanneer de instrumentaanbieder het toezicht heeft uitbesteed.

De belangrijkste aanvullende bevindingen uit de nalevingsinspecties kwaliteitsborger zijn:

- Het is van belang dat instrumentaanbieders realitychecks op de bouwplaats houden, waarbij zij ook in de praktijk de onafhankelijkheid van de kwaliteitsborger toetsen.
- De kwaliteit van borgingsplannen en het actueel houden van deze plannen is bij één uit zes kwaliteitsborgers een aandachtspunt.

4.1.3 Kwaliteitsinspecties bouwplaats

In het najaar 2024 heeft de TloKB achttien kwaliteitsinspecties bouwplaats, ook wel realitychecks, uitgevoerd. Zo'n twee à drie maanden na de bouwmelding is een bouwproject gemiddeld genomen zodanig gevorderd dat een inspectie kan plaatsvinden. Van de 320 in medio september 2024 aangemelde bouwprojecten heeft de TloKB ruim 5% van de aangemelde projecten geïnspecteerd. In geen van de gevallen leidde de bouwplaatsinspectie tot een nalevingsinspectie bij de kwaliteitsborger of instrumentaanbieder.

Met deze kwaliteitsinspecties beoordeelt de TloKB in hoeverre naleving van de instrumenten door instrumentaanbieders en kwaliteitsborgers op de bouwplaats leidt tot het uiteindelijke doel van het stelsel van kwaliteitsborging: bouwwerken die voldoen aan de bouwtechnische regelgeving. Omdat het aantal kwaliteitsinspecties bouwplaats in absolute aantallen nog zeer beperkt is, zijn er nog geen betrouwbare en nauwkeurige conclusies aan te verbinden. Een indruk die de TloKB wel opdoet, is dat het kennisniveau van aannemers van zowel de bouwregelgeving alsook de inhoud en werking van het stelsel van kwaliteitsborging sterk varieert.

Kwaliteitsborging op de bouwplaats

- Gemiddeld heeft een kwaliteitsborger drie bijwoonmomenten tijdens een bouwproject. Per instrument verschilt dit aantal echter, mede afhankelijk van aard en omvang van een project.
- De kwaliteitsborger doet vooral aan risicogestuurd toezicht en houdt bij zijn inspecties met name toezicht op hetgeen in het borgingsplan is opgenomen. De TloKB beperkt zich tijdens haar inspecties niet tot hetgeen in het borgingsplan is opgenomen, maar houdt ook oog voor andere punten rekening houdend met de bouwfase waarin zij de inspectie uitvoert. Hierdoor constateert de TloKB ook tekortkomingen op punten buiten het borgingsplan, die in de toekomst klaarblijkelijk wel een plaats in het borgingsplan horen te hebben. Door stelselmatig leren verbetert de bouwkwaliteit.
- Op het onderdeel legionellapreventie constateert de TloKB in vier van de vijf getoetste gevallen tekortkomingen.

4.2 EKV-stelsel

De TloKB houdt beperkt toezicht op de BRL's, de CI's en de EKV's in het EKV-register. De TloKB toetst de actuele juistheid van het EKV-register en past waar nodig corrigerende maatregelen toe. Verder voert de TloKB jaarlijks een controle uit op alle geregistreerde beoordelingsrichtlijnen binnen het erkende stelsel.

4.2.1 Transitie Bouwbesluit-Besluit bouwwerken leefomgeving

Per 1 januari 2024 heeft het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) het Bouwbesluit 2012 vervangen. Dit betekent dat alle certificatieschema's/beoordelingsrichtlijnen en de daarop afgegeven certificaten/kwaliteitsverklaringen vóór 1 januari 2025 moesten aansluiten op het Bbl.

Uitstel hercertificering EKV's en CO-certificaten tot 1 april 2025

De meeste BRL's hebben in 2024 de aanwijzingsprocedure opnieuw succesvol doorlopen voor aansluiting op het Bbl. Voor deze BRL's heeft de TloKB in 2024 de certificerende instellingen drie maanden uitstel verleend ten aanzien van de uiterste termijn van

hercertificering. Certificerende instellingen krijgen tot 1 april 2025 de gelegenheid om de Bouwbesluit-certificaten te vervangen door Bbl-certificaten. Certificaten/kwaliteitsverklaringen die nog aansluiten op het Bouwbesluit 2012 blijven tot 1 april 2025 in het register vermeld. Daarna schrapt de TloKB deze uit het EKV-register. Vanaf 1 januari 2025 kunnen certificerende instellingen geen nieuwe EKV's met een Bouwbesluit-aansluiting afgeven.

Geschrapte BRL's

Per 1 januari 2025 zijn 18 BRL's geschrapt uit het register van de TloKB samen met de bijbehorende 102 EKV's, omdat deze BRL's niet omgezet zijn met aansluiting op het Bbl. Enkele van deze BRL's ondergaan in 2025 alsnog de conversie Bouwbesluit-Bbl, zoals bijvoorbeeld de BRL RaB 7511 (Zie paragraaf 1.5.2).

4.3 CO-stelsel

Met ingang van 1 april 2023 is de verplichting in het CO-stelsel van kracht dat alleen gecertificeerde bedrijven werkzaamheden aan gasverbrandings-installaties mogen uitvoeren. De TloKB houdt, zij het beperkt, toezicht op de naleving van aangewezen schema's en op aangewezen certificerende instellingen. Daar waar nodig vindt toezicht plaats in de vorm van bijwoningen met de RvA bij certificaathouders (gecertificeerde installatie-bedrijven). Tot slot heeft de TloKB vanaf 1 januari 2024 een toezichttaak op het gebruik van het CO-VRIJ-logo.

De certificerende instellingen en schemabeheerders hebben de plicht om vóór 1 maart van elk jaar respectievelijk jaarlijkse verslagen en evaluatie-verslagen aan te leveren. De TloKB ziet toe op het tijdig en volledig naleven van deze verslagplicht, zoals beschreven in het Protocol werkwijze toezicht CO-stelsel. Daarnaast gebruikt de TloKB de verslagen om de werking en effectiviteit van het stelsel te monitoren en daarover jaarlijks verslag uit te brengen aan de minister van VRO. In het CO-jaarverslag 2024 zal eveneens de toezichttaak op het gebruik van het CO-VRIJ-logo aan bod komen. Deze verslaglegging kent derhalve een ander ritme dan voorliggend jaarverslag. Het CO-jaarverslag over 2023 vindt u hier.

Tabel 3: Geschrapte BRL's en EKV's per 1 januari 2025

BRL	Onderwerp	Aantal EKV's
BRL 2131	Thermisch na-isoleren met in-situ PUR-sprayschuim	22
BRL RaB 7506	Richtlijn aansluiting Bouwbesluit voor niet-dragende binnenspouwbladen en gevelvullende elementen	38
BRL RaB 7509	Richtlijn aansluiting Bouwbesluit voor systemen voor het brandwerend bekleden van lijnvormige stalen bouwconstructies	0
BRL RaB 7511	Richtlijn aansluiting Bouwbesluit voor modulaire bouwsystemen met units voor permanent gebruik	10
BRL RaB 7513	Richtlijn aansluiting Bouwbesluit voor combinatie-bouwsystemen	0
BRL RaB 7515	Richtlijn aansluiting Bouwbesluit voor (energiezuinige) woningen, woninguitbreiding en/of woongebouwen	1
BRL RaB 7518	Richtlijn aansluiting Bouwbesluit voor systeemplafonds	1
BRL RaB 7519	Richtlijn aansluiting Bouwbesluit voor Dakdelen samengesteld met dakramen	4
BRL RaB 7520	Richtlijn aansluiting Bouwbesluit voor gevingerlast hout voor dragende toepassingen	4
BRL RaB 7524	Richtlijn aansluiting Bouwbesluit voor Bouwdelen samengesteld met visueel gesorteerd naaldhout voor bouwkundige (constructieve) (niet-constructieve) toepassingen	11
BRL RaB 7530	Richtlijn aansluiting Bouwbesluit voor gevelelementen voorzien van laagreliëf dorpels voor toepassing in uitwendige scheidingsconstructies	9
BRL RaB 7531	Richtlijn aansluiting Bouwbesluit voor prefab meterkasten	1
BRL RaB 7532	Richtlijn aansluiting Bouwbesluit voor vloerluiken	0
BRL RaB 7533	Richtlijn aansluiting Bouwbesluit voor dragende binnen- en buitenwanden	0
BRL RaB 7534	Richtlijn aansluiting Bouwbesluit voor niet-dragende binnenwanden	1
BRL RaB 7701	Richtlijn aansluiting Bouwbesluit voor de luchtvolumestroom van een gebruiksfunctie of een gebouw	0
BRL RaB 7703-1	Grondgebonden industriële woningen - deel 1 Ontwerp	0
BRL RaB 7703-2	Grondgebonden industriële woningen - deel 2 Assemblage	0

5 Monitoring en evaluatie

Met de inwerkingtreding van het KB-stelsel in 2024 is de TloKB gestart met monitoren van het functioneren van het stelsel. Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen. De TloKB monitort en evalueert daarnaast de werking en de effectiviteit van het CO-stelsel. Over het CO-stelsel rapporteert de TloKB separaat in het jaarlijks verslag aan de minister van VRO dat de TloKB uiterlijk voor 1 juli 2025 aanbiedt.[14]

De TloKB maakt in haar monitoring van het KB-stelsel gebruik van bouwproject-informatie en van bevindingen uit haar eigen kwaliteitstoezicht (zie paragraaf 4.1.3). De bouwprojectinformatie is afkomstig van instrumentaanbieders die de informatie voor hun toezicht op de toepassing en effectiviteit van hun instrument van de kwaliteits-borgers ontvangen. De TloKB kan de volledigheid en juistheid van de bouwproject-informatie niet toetsen. Dat is aan de instrumentaanbieder.

5.1 Bouwprojecten KB-stelsel

In 2024 hebben de instrumentaanbieders 1.446 bouwprojecten met een bouwmelding in 2024 bij de TloKB bekendgemaakt, samen goed voor 4.645 bouwwerken.[15] Tot 'bouwwerken' rekent de TloKB ieder utiliteits- en infrastructureel bouwwerk én iedere woning binnen een bouwproject.

14 Over het EKV-stelsel rapporteert de TloKB over besluiten in dit jaarverslag (zie paragraaf 2.2, 3.2 en 4.2).

15 Van 147 projecten en 1.009 bouwwwerken is bij de TloKB geen datum bouwmelding bekend.

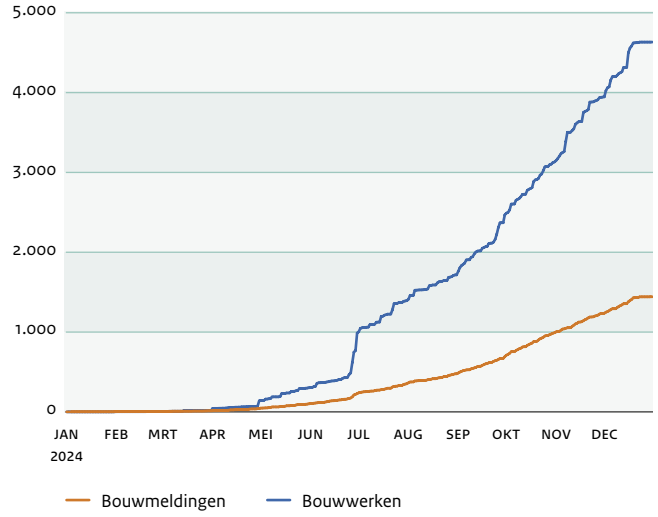

Figuur 5: Aantal bouwmeldingen in 2024 (cumulatief) in projecten en bouwwerken

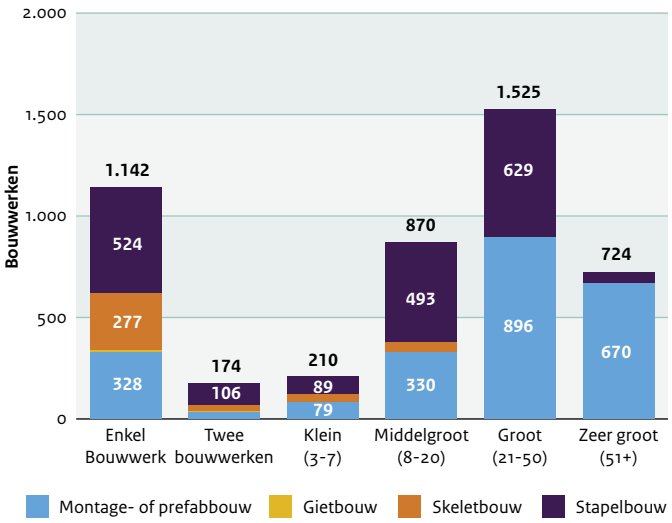

Figuur 6: Aantal in 2024 aangemelde bouwwerken per projectomvang en bouwmethode.

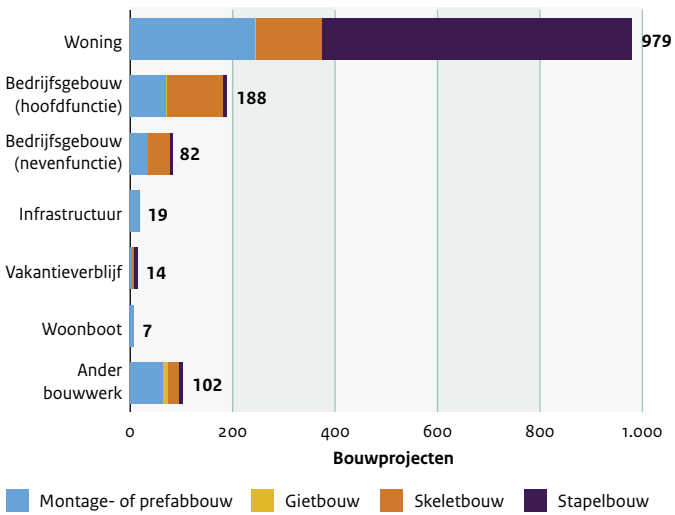

Figuur 7: Aantal in 2024 aangemelde bouwprojecten per type bouwwerk en bouwmethode. Van 55 bouwprojecten is het bouwwerktype of de bouw-methode onbekend of is sprake van een combinatie van bouwwerktype.

In het eerste kwartaal van 2024 zijn nauwelijks bouwprojecten onder het KB-stelsel gestart. In februari 2024 hebben instrumentaanbieders bij de TloKB de eerste zes bouwprojecten aangemeld. In het tweede kwartaal van 2024 passeerde het aantal bouwprojecten de honderd.

De overgrote meerderheid van de bouwprojecten (69%) en van de bouwwerken (85%) in 2024 aangemeld bij de TloKB betreffen woningen. Deze woningen realiseren bouwers met industriële bouw (51%) en traditionele bouw (49%). Bij industriële (montage- of prefab)bouw stelt de bouwer fabrieksmatig geproduceerde elementen van een bouwwerk op de bouwlocatie samen. Tot traditionele bouw rekent de TloKB skeletbouw, gietbouw en stapelbouw, waar een bouwer gebruik maakt van gestapelde bouwmaterialen die het gewicht van een bouwwerk dragen.

Hoewel de meeste projecten binnen het KB-stelsel bestaan uit een enkel bouwwerk (79%), realiseren bouwers bijna de helft van bouwwerken in grote of zeer grote projecten van 21 bouwwerken of meer (48%). Met name bij projecten van deze omvang is vaak industriële bouw toegepast (70% van de bouwwerken). Gerekend naar het aantal bouwwerken is de meest voorkomende bouwwijze ook industriële bouw (50%).

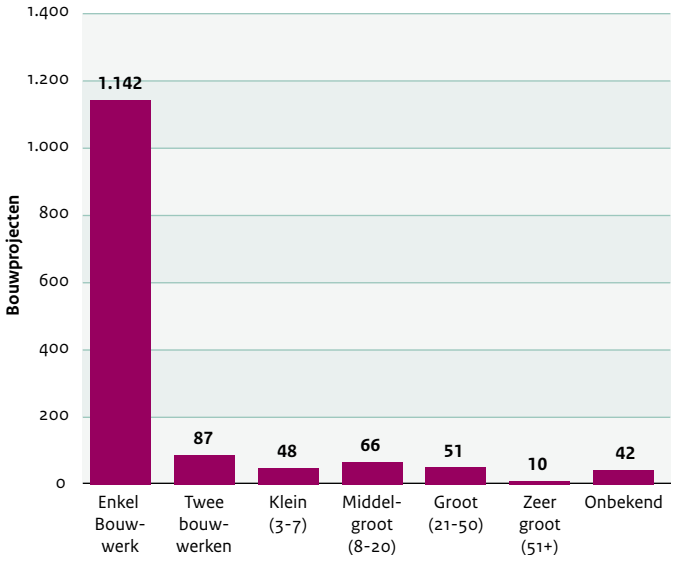

Figuur 8: Aantal in 2024 aangemelde bouwprojecten per projectomvang

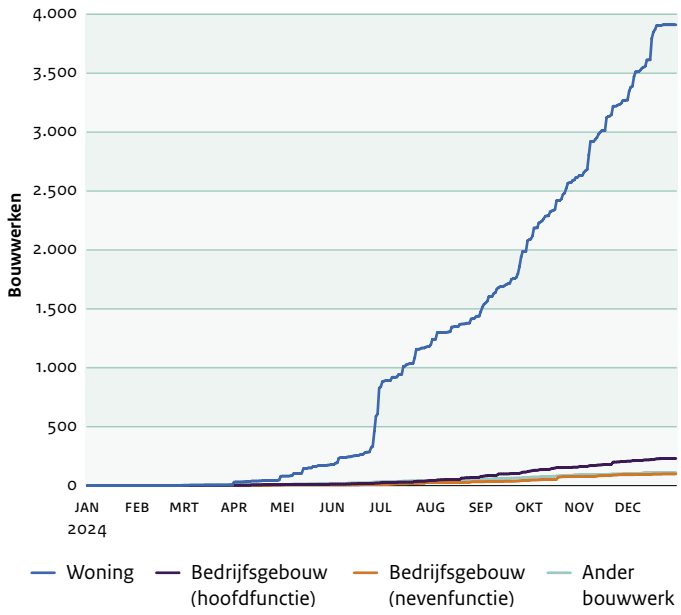

Figuur 9: Aantal bouwmeldingen in 2024 (cumulatief) per type bouwwerk

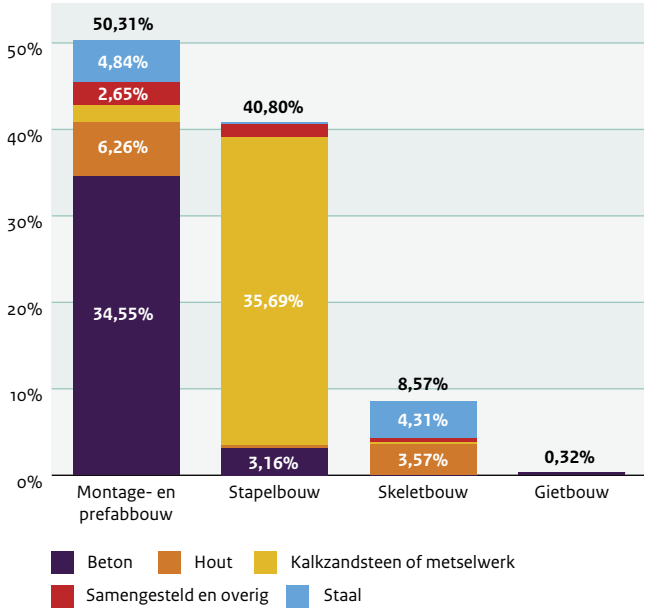

Figuur 10: Percentage in 2024 aangemelde bouwwerken per bouwmethode en bouwmateriaal

Figuur 11: Aantal in 2024 aangemelde bouwwerken per provincie

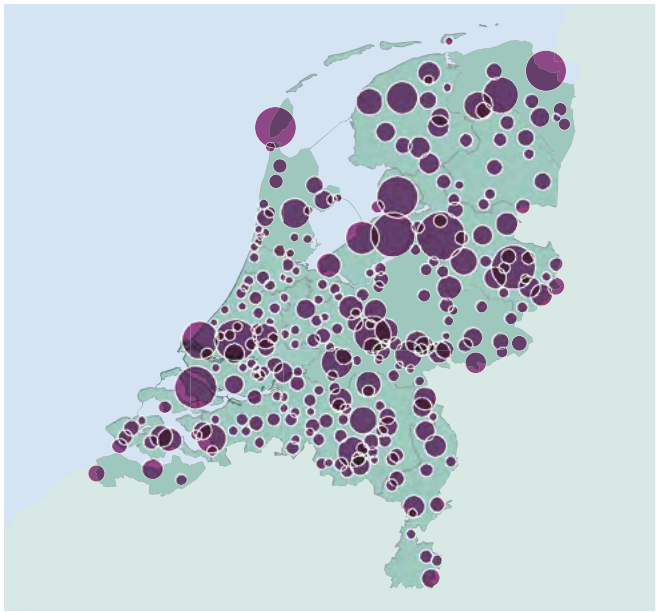

Figuur 12: Aantal in 2024 aangemelde bouwwerken per gemeente

In 278 gemeenten (van de 342) is ten minste één project gestart onder het KB-stelsel in 2024. De aanwezigheid van één of meer grote projecten leidt tot grote verschillen in het aantal bouwwerken per gemeente. Voor 64 gemeenten geldt dat er bij de TloKB nog geen KB-project bekend is.[16]

Verklaringen kwaliteitsborger

Dat het aantal projecten onder het KB-stelsel laat in 2024 op gang kwam, heeft tot gevolg dat de overgrote meerderheid van de projecten nog niet gereed is gemeld. De kwaliteitsborger heeft in deze gevallen dus nog geen verklaring van gerechtvaardigd vertrouwen afgegeven of vastgesteld dat hij de verklaring definitief niet kan afgeven. Van 33 projecten (59 bouwwerken) is bekend dat de kwaliteitsborger in 2024 een verklaring heeft afgegeven.

Bij twee projecten stelde de kwaliteitsborger vast dat de afgifte van een verklaring onomkeerbaar was belemmerd: bij een woning en bij een vlaggenmast. Bij beide projecten ontbrak bewijs om aan te kunnen tonen dat aan eisen van constructieve veiligheid is voldaan. Bij de woning ontbrak bovendien bewijs dat aan de eisen aan geluids- en vochtwering is voldaan.[17]

Doordat er nog weinig verklaringen zijn afgegeven binnen het KB-stelsel kan de TloKB nog geen betrouwbare uitspraak doen over de mate waarin kwaliteitsborgers een gerechtvaardigd vertrouwen uitspreken over de kwaliteit van een bouwproject.

16 Bij 24 projecten is geen eenduidige gemeente-locatie bekendgemaakt aan de TloKB.

17 De aannemer was met de bouw van de woning gestart zonder bouwmelding te doen en een kwaliteitsborger in te schakelen. Daardoor zijn deze onderdelen definitief niet meer te controleren door de kwaliteitsborger en kan deze geen verklaring van gerechtvaardigd vertrouwen afgeven.

5.2 Bouwkwaliteit

Met kwaliteitsinspecties op de bouwplaats toetst de TloKB in hoeverre bouwwerken onder het KB-stelsel voldoen aan de bouwtechnische voorschriften uit hoofdstuk 4 van het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl). De TloKB heeft bij achttien bouwprojecten kwaliteitsinspecties uitgevoerd en daarbij 116 bouwonderdelen beoordeeld op het wel of niet voldoen aan de bouwtechnische eisen van het Bbl. Hierbij heeft de TloKB voornamelijk woningen in aanbouw beoordeeld. Bij de achttien inspecties zijn zes instrumenten en zestien kwaliteitsborgers betrokken. De aantallen hierna zijn dermate klein, dat elke conclusie voorbarig zou zijn. Toch geven de resultaten een eerste indruk wat de stand van de bouwkwaliteit is bij de achttien geïnspecteerde projecten.

Resultaten naar project

Bij twaalf van de achttien projecten kwam de TloKB tot de conclusie dat tenminste één onderdeel van het bouwproject op het moment van inspectie niet voldeed aan het Bbl.
Bij vijf van die twaalf projecten kwam de TloKB tot de conclusie dat deze onderdelen niet als risico waren opgenomen in het borgingsplan. Constatering van de afwijking door de kwaliteitsborger is bij deze projecten daarmee niet aannemelijk.
Bij zeven van de twaalf projecten is het wel aannemelijk dat de kwaliteitsborger de afwijkende onderdelen alsnog constateert, omdat hij in zijn borgingsplan heeft opgenomen om deze onderdelen nog te controleren. In deze gevallen zal echter wel sprake zijn van faalkosten, aangezien het hier gaat om werkzaamheden die gereed waren en die de aannemer zal moeten herstellen.

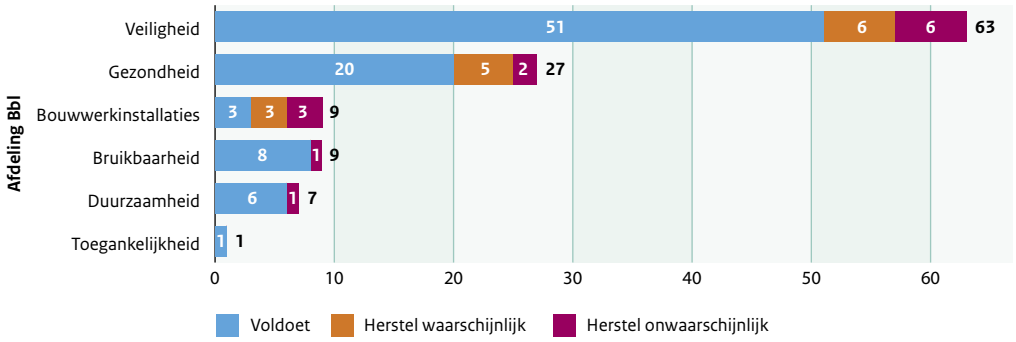

Figuur 13: Resultaten kwaliteitsinspecties per afdeling van het Bbl in 2024

Resultaten naar bouwaspect

De TloKB heeft 116 bouwonderdelen beoordeeld: 89 daarvan voldeden en 27 niet. De onderdelen die niet voldeden zijn verdeeld over de verschillende afdelingen van het Bbl: Veiligheid (12 uit 63), Gezondheid (7 uit 27), Bouwwerkinstallaties (6 uit 9), Bruikbaarheid (1 uit 9) en Duurzaamheid (1 uit 7). Op de afdeling Toegankelijkheid heeft de TloKB geen afwijkende onderdelen geconstateerd (0 uit 1). Van de 27 onderdelen die niet voldeden aan het Bbl, stonden er dertien niet als risico opgenomen in het borgingsplan. Dat maakt het onwaarschijnlijk dat de kwaliteitsborger de afwijking tijdens zijn werkzaamheden nog zou constateren. Ook hier geldt dat er gezien de kleine aantallen geen conclusies zijn te trekken over de bouwkwaliteit.

Doordat de meeste KB-projecten pas in de tweede helft van 2024 van start gingen, bevonden de meeste projecten (61%) zich in de ruwbouwfase op het moment van inspectie door de TloKB. Hierdoor lag de focus van de inspecties ook voornamelijk op de dan te beoordelen onderdelen op het aspect veiligheid (afdeling 4.2 Bbl): 63 van de 116 onderdelen zijn op veiligheid beoordeeld. In twaalf gevallen voldeden de onderdelen niet aan de eisen aan veiligheid. In zes van deze gevallen stond het afwijkende onderdeel niet als risico opgenomen in het borgingsplan bij het aspect veiligheid: bij de bepaling van het niet-bezwijken van het bouwwerk (4) en bij de beperking van het ontwikkelen van brand en rook (2).

De bouwkwaliteit haalt de eisen aan de Bbl-afdeling Gezondheid (luchtverversing, vochtwering en bescherming tegen ratten en muizen) en installaties gericht op gezondheid (legionellapreventie) in 11 van de 32 gevallen niet. De TloKB constateerde bij het beoordelen van installaties dat in vier van de vijf gevallen niet aan de eisen van legionellapreventie werd voldaan. Bij het aspect gezondheid waren 4 afwijkende onderdelen niet opgenomen in het borgingsplan: twee keer de waterinstallatie (legionellapreventie), de geluidswering tussen ruimten en bescherming tegen ratten en muizen.

Bouwkwaliteit ten aanzien van de duurzaamheid, bruikbaarheid en toegankelijkheid van gebouwen was over het algemeen in orde voor zover daar iets in de bouwfase al over te oordelen viel. De twee afwijkende onderdelen waren niet opgenomen in het borgingsplan. Bij duurzaamheid en bruikbaarheid waren dit respectievelijk de isolatie en de verdiepingshoogte.

Onze waarden

De TloKB-visie krijgt vorm door waarden-gedreven werken. De drie waarden van de TloKB'ers in het werk zijn:

- Wij zijn ***onafhankelijk*** in ons oordeel. Wij nemen besluiten en adviseren met het oog op het maatschappelijk belang van een goede bouwkwaliteit.
- Wij zijn ***transparant*** in onze werkwijze. Wij geven inzicht in de overwegingen die ten grondslag liggen aan onze besluiten en adviezen, en wij dragen deze uit.
- Wij zijn ***zorgvuldig*** in ons werk. Wij nemen alle relevante aspecten in ogenschouw en wij staan open voor uiteenlopende maatschappelijke signalen.

Onze kwaliteiten

Om haar waarden effectief te laten zijn, zetten de TloKB'ers een viertal kwaliteiten in:

- ***Professioneel:*** Wij verstaan ons vak en zijn op de hoogte van de ontwikkelingen relevant voor de bouwsector.
- ***Inlevend:*** Wij voeren vanuit een open houding overleg met betrokken partijen, wij wegen alle belangen en wij onderhouden een relevant maatschappelijk netwerk.
- ***Kosteneffectief:*** Wij gaan in onze taakuitvoering doelmatig om met de aan ons verstrekte middelen.
- ***Doortastend:*** Wij verzamelen alle informatie die nodig is voor heldere en consistente besluitvorming in toelating en handhaving.

Bedrijfsvoering TloKB in 2024

Begroting en realisatie

De TloKB heeft haar begroting met 72% gerealiseerd: **€ 3,223 mln**. begroot en **€ 2,334 mln.** uitgegeven, dit resulteert in een onderuitputting van € 0,889 mln. (28%).

Verzuim

De TloKB heeft een gemiddeld **verzuimpercentage van 1,1%** bij een Verbaannorm van **2,4%**. Dit is een daling ten opzichte van 2023 (4,3% bij een Verbaannorm van 2,3%).

Aandeel vrouwen in topfuncties

Bestuur: **33%** vrouw
RvAdvies: **33%** vrouw
Directie (≥S15): **0%** vrouw

Werk aan de Uitvoering (WaU-traject)

Ontwikkeling en implementatie **importportaal bouwprojecteninformatie**.

Gesprekscyclus

Het percentage **afgeronde p-gesprekken** is **100%**.
De norm van 85% is gehaald.

Opleidingsbudget

De TloKB heeft **€ 54K** besteed aan opleidingen en cursussen.

Betaalgedrag

De TloKB heeft met **94%** van de facturen **binnen 30 dagen betaald** de norm van 95% net niet behaald.

Integriteit

Vijf nieuwe medewerkers hebben de ambtseed afgelegd.

Formatie en bezetting

De TloKB eindigt het jaar met een bezetting van **16 medewerkers**, **14,5 fte**.

6 Bedrijfsvoering

6.1 Werk aan Uitvoering

De TloKB heeft in 2022 vanuit het traject Werk aan Uitvoering (WaU-traject) middelen toegekend gekregen voor de verbetering van haar digitale dienstverlening en om als organisatie haar statuur en aantrekkelijkheid te vergroten. Voor de beheerkosten van het importportaal ontvangt de TloKB tot en met 2031 jaarlijks € 50.000 van het WaU-programma. Verder ontvangt de TloKB tot en met 2031 jaarlijks € 140.000 van het WaU-programma ingezet voor de implementatie van het in 2023 herijkte organisatie- en formatierapport.

6.2 Duurzaamheid

De TloKB heeft zich in 2024 ingezet voor een duurzame bedrijfsvoering. Dit heeft zij gedaan door het faciliteren van hybride werken, met twee dagen op kantoor en drie dagen thuiswerken, om zo haar CO2-uitstoot door woon-werkverkeer en zakelijk reizen te verminderen. Verder sluit de TloKB aan bij het Rijksbeleid door geen gebruik van wegwerpservies, het scheiden van papier van restafval en het papierloos werken.

Huisvesting

Sinds 2020 huurt de TloKB kantoorruimte bij de NIWO in Rijswijk. De NIWO voerde afgelopen periode diverse duurzaamheidsmatregelen door om het kantoorpand van energielabel A naar A++ te brengen. In 2025 laat de NIWO een nieuwe opname doen om daarmee de definitieve klasse van het energielabel van het kantoorpand vast te stellen.

Mobiliteit

Voor woon-werkverkeer en dienstreizen maakte de TloKB zo veel mogelijk gebruik van het reizen met het openbaar vervoer. Vliegreizen zijn niet gemaakt. Voor de uitoefening van de toezichttaken maakte de TloKB de afweging om deze op digitale wijze uit te voeren of op locatie. Voor inspecties op bouwplaatsen reden medewerkers zoveel mogelijk gezamenlijk per auto naar de locatie.

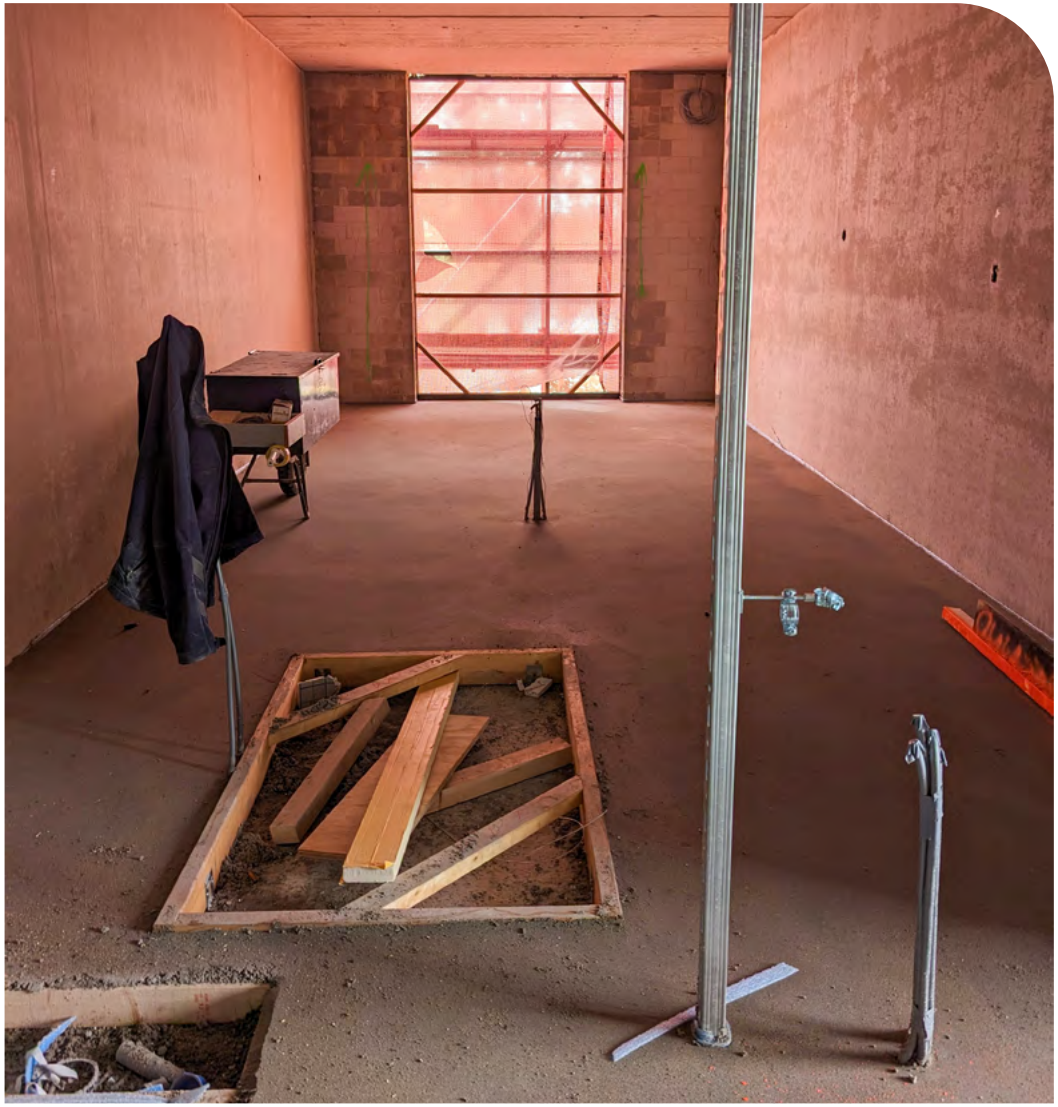

Dataopslag

De TloKB is zich ervan bewust dat de opslag van data ook energie verbruikt. Daarom besteedt zij regelmatig aandacht aan het opschonen van de opgeslagen data.

CO2-footprint

De TloKB maakt onderdeel uit van de BZK-CO2-footprint. Er is geen aparte footprint beschikbaar.

6.3 (Duurzaam) inkopen

Voor inkoop maakt de TloKB gebruik van systemen die het ministerie van BZK en VRO beschikbaar stelt. Hiermee sluit de TloKB zoveel mogelijk aan bij het inkoopbeleid van de Rijksoverheid. Duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen zijn hierbij leidend. Bij het inkopen van goederen en diensten lette de TloKB erop of leveranciers hier aandacht voor hebben.

6.4 Financiën en tarieven

Begroting en realisatie 2024

Tabel 4 geeft de begroting en realisatie voor 2024 weer. De realisatie komt in 2024 op 72% van de begroting uit, ofwel een onderuitputting van € 889.000 (28%).

De TloKB-begroting voor 2024 ging ervan uit dat het KB-stelsel volledig voor gevolgklasse 1 zou gelden. In 2023 besloot de minister van BZK dat het KB-stelsel per 1 januari 2024 alleen voor de nieuwbouwactiviteiten onder gevolgklasse 1 geldt.[18] Daarnaast bleek dat in de loop van 2024 de gerealiseerde bouwproductie onder gevolgklasse 1 ver achterbleef bij de door de TloKB geprognosticeerde bouwproductie. De geplande groei van de personeelsformatie voor toezicht is daarmee voor 2024 niet gerealiseerd en schuift door naar 2025 en verder. Dit leidde tot minder personeelskosten in 2024.
De TloKB heeft in 2024 € 461.000 uitgegeven aan beheer en doorontwikkeling van haar zaaksysteem (TOETS), doorontwikkeling van het importportaal en herbouw van de drie registers.

De totale ontvangsten in 2024 zijn 46% minder dan begroot. In 2024 waren er geen ontvangsten uit KB-tariefinkomsten uit registratie en toezicht in 2023. De KB-tarieven voor registratie en toezicht heft de TloKB achteraf na afloop van een jaar. Het resultaat daarvan zal voor het eerst zichtbaar zijn in 2025. BZK heeft de instrumentaanbieders voor 2023 vrijgesteld van het registratietarief en in 2023 heeft de TloKB nog geen toezichtactiviteiten uitgevoerd. De TloKB had wel, zij het minder, ontvangsten uit EKV-tariefinkomsten. De begroting had nog rekening gehouden met ontvangsten uit 2023 voor de erkenningsregeling bodemkwaliteit. Deze taak droeg de TloKB in het eerste kwartaal van 2023 over aan het ministerie van IenW en daarmee vervielen de tariefinkomsten. De TloKB heeft in 2024 geen ontvangsten uit CO-tariefinkomsten.

Tabel 4: Begroting en realisatie 2024 in € 1000

	Begroting	Realisatie	Resultaat
Personele uitgaven			
Loonkosten eigen personeel	2.740	1.714	1.026
Opleidingen	51	54	-3
Inhuur externen	0	17	-17
Overige personele uitgaven	0	45	-45
Materiële uitgaven			
Bijdrage aan SSO's	0	0	0
ICT	5	17	-12
Overige materiële uitgaven	176	118	58
Bijdragen aan agentschappen			
Diverse bijdragen (ICT)	420	461	-41
Ontvangsten			
Ontvangsten uit tarieven	169	92	77
Totaal	**3.223**	**2.334**	**889**
Aandeel markt in %	5,0	3,8	

Betaalgedrag

De Rijksbrede norm voor het betaalgedrag is dat 95% van de facturen binnen 30 dagen betaald zijn. De TloKB heeft 94% van de facturen tijdig betaald; dit zijn 107 van 114 ontvangen facturen. De gemiddelde doorlooptijd tijdig betaald en te laat betaald is respectievelijk elf dagen en 43 dagen.

Tarieven 2023-2024

De minister voor VRO stelde in april 2023 de instrumentaanbieders vrij van het registratietarief voor het jaar 2023 vanwege de latere start van het KB-stelsel per 1 januari 2024.

18 Brief minister van VRO aan de Eerste Kamer over uitstel verbouw gevolgklasse 1.

Tabel 5: KB-tarieven gevolgklasse 1, 2023-2024 in €

	2023	2024
Toelating, eenmalig, initieel, per instrument	32.225	33.604
Registratie, wijzigingen, jaarlijks, per instrument	27.621	28.256
Toezicht, jaarlijks, per bouwwerk/woning*	10,59	11,04

* Met 'bouwwerk' bedoelt de TloKB alle utiliteits- en infrastructurele bouwwerken. Alle bouwwerken die samen onderdeel uitmaken van de bouwactiviteit ziet de TloKB als één 'bouwwerk' voor de tariefstelling. Met 'woning' bedoelt de TloKB een zelfstandige wooneenheid/woning, al of niet deel uitmakend van een bouwwerk, inclusief eventueel bijbehorende losstaande bouwwerken (nevenfuncties).

Tabel 6: EKV-tarieven 2023-2024 in €

	Besluit bouwwerken leefomgeving		Stelsel van energieprestatie gebouwen	
	2023	2024	2023	2024
Aanwijzing (verwezen*) BRL	473	494	473	494
Wijziging (verwezen*) BRL	346	361	354	361
Registratie jaarlijks per BRL	68	71	68	71
Aanwijzing CI	2.284	2.384	2.284	2.384
Registratie CI jaarlijks per EKV	56	58	78	81
Merkgebruik CI jaarlijks	-	-	1.144	1.197

* Verwezen BRL: indien een ter toelating en aanwijzing voorgelegde BRL verwijst naar een (of meerdere) BRL's of protocollen die de TloKB noodzakelijkerwijs ook moet beoordelen, dan brengt zij voor elk te toetsen verwezen document hetzelfde tarief in rekening als voor de primaire BRL.

Tabel 7: CO-tarieven 2023-2024 in €

	2023	2024
Aanwijzing CO-CI	11.341	11.826

Tarieven 2025

De minister van BZK heeft in mei 2024 de tarieven van de TloKB voor 2025 goedgekeurd. De TloKB heeft de KB- en CO-tarieven voor haar dienstverlening berekend op basis van de kostprijs per taak of dienst. De tarieven van 2025 zijn tot stand gekomen door een herijking van de p-kosten volgens de Handleiding Overheidstarieven 2024 (HOT-tarief 2024). De EKV-tarieven 2025 zijn de tarieven van 2024 geïndexeerd zoals voor het EKV-stelsel gebruikelijk is.

KB-tarieven 2025

Tabel 8: KB-tarieven gevolgklasse 1, 2025 in €

	2025
Toelating, eenmalig, initieel, per instrument	35.282
Registratie, wijzigingen, jaarlijks, per instrument	27.926
Toezicht, jaarlijks, per bouwwerk/woning	11,78

KB-tarieven

- ***Tarief toelating***
  Een eenmalige, initiële vergoeding voor de behandeling van de aanvraag om toelating van een instrument voor kwaliteitsborging tot het stelsel van kwaliteitsborging.
- ***Tarief registratie en wijzigingen***
  Een jaarlijks terugkerende vergoeding per instrument voor het bijhouden van het register en het doorvoeren van wijzigingen.
- ***Tarief toezicht***
  Een jaarlijkse bijdrage per in aanbouw zijnde bouwwerk of woning in een kwart van de kosten gemoeid met het toezicht door de TloKB op de naleving van de regels met betrekking tot de toegelaten instrumenten voor kwaliteitsborging.

EKV-tarieven 2025

De EKV-diensten verleent de TloKB tegen geïndexeerde tarieven, zoals weergegeven in tabel 9.[19] Per 1 januari 2025 heeft de TloKB geen actieve rol meer in de aanwijzing voor het EPG-stelsel. De TloKB brengt alleen nog gevraagd advies uit aan de minister van VRO, die vervolgens de EPG-BRL's rechtstreeks via de bouwregelgeving aanwijst. Ook neemt de TloKB de EPG-BRL's, de daarop afgegeven certificaten en EPG-certificeerde instellingen niet meer op in het register Kwaliteitsverklaringen. Dit betekent dat de tarieven in tabel 9 alleen nog gelden voor BRL's en certificaten die een aansluiting hebben op het Besluit bouwwerken leefomgeving (als bedoeld in artikel 2.15 van het besluit). Voornemen van het ministerie van VRO is om bij inwerkingtreding van het gewijzigde EPG-stelsel in 2027 het register van EPG-BRL's en certificaathouders (EP-adviseur) te beleggen bij de TloKB.

Tabel 9: EKV-tarieven 2025 in €

	2025
Aanwijzing (verwezen) BRL	513
Wijziging (verwezen) BRL	375
Registratie jaarlijks per BRL	74
Aanwijzing CI	2.475
Registratie CI jaarlijks per EKV	60

CO-tarief voor aanwijzing certificerende instelling 2025

De wet- en regelgeving voorziet momenteel alleen in een tarief voor de aanwijzing van een certificerende instelling. Voor 2025 is dit tarief € 12.170. Het ministerie van VRO beziet in de opvolging van de evaluatie van het CO-stelsel of het de tariefstructuur voor het CO-stelsel in overeenstemming kan brengen met de tariefstructuur voor het KB-stelsel.

19 Indexatie voor 2025: 103,8% (2024 * 100).

6.5 Informatievoorziening en ICT

Sinds 2022 maakt de TloKB gebruik van een digitaal zaaksysteem (TOETS) voor de ondersteuning van haar primaire bedrijfsprocessen:

- toetsing en toelating/aanwijzing
- beheer van openbare registers KB-, EKV-en CO-stelsel
- toezicht
- handhaving
- monitoring en evaluatie van het KB- en CO-stelsel

De TloKB zet TOETS ook in voor rapportages die als basis dienen voor de evaluaties van de drie stelsels. De ontwikkeling van het zaaksysteem heeft eind 2020 akkoord gekregen van CIO-BZK.

Functioneel beheer zaaksysteem, importportaal en registers

Zaaksysteem en importportaal

DICTU voert het functioneel beheer van TOETS uit en van het importportaal. Dit bekrachtigt de TloKB jaarlijks met een dienstverleningsovereenkomst met DICTU. DICTU is de dienst ICT-uitvoering van het ministerie van Economische Zaken. Binnen DICTU kan de TloKB terecht bij het Centraal Klanten Team (CKT) voor functionele ondersteuning van het zaaksysteem en het importportaal. In 2024 is alleen preventief en correctief onderhoud aan TOETS uitgevoerd. Er heeft geen doorontwikkeling plaatsgevonden. Op basis van de in 2024 opgedane ervaringen met het toezicht is de ambitie voor 2025 om TOETS door te ontwikkelen.

Met het toegekende WaU-budget[20] is de TloKB aan de slag gegaan met de ontwikkeling van een importportaal voor haar beschikkingshouders. DICTU voert deze opdracht uit. De eerste oplevering vond in het voorjaar van 2024 plaats. Bij ingebruikname bleek het importportaal te kampen met opstartproblemen. De noodzakelijke aanpassing van het importportaal is in oktober 2024 geïmplementeerd.

Registers

Sinds voorjaar 2023 voert Typify B.V. (Typify) het functioneel beheer uit van de drie registers. De drie registers zijn met een zoekmodulefunctie op de TloKB-website te raadplegen. Typify is een externe ICT-bouwer die de TloKB heeft ingeschakeld om de presentatie van de drie registers te ontwikkelen en beheren. In juni 2024 raakte Typify failliet en daarop heeft de TloKB de dienstverlening van de registers versneld verhuisd naar DICTU. In juli 2024 heeft DICTU de opdracht gekregen voor de nieuwbouw en het beheer van de registers. De nieuwe registers zijn op 30 januari 2025 live gegaan.

Performance registers

Sinds de eerste helft van 2023 biedt de TloKB-website met een zoekmodule toegang tot de drie registers. Het zaaksysteem (TOETS) levert de data voor de registers.
De TloKB houdt een ‘issue-rapport’ bij voor de drie registers, wat bijdraagt aan de kwaliteitsborging van deze registers. Dit rapport stelt de TloKB in staat om problemen te identificeren en aan te pakken. In 2024 kampte de registers met meerdere, omvangrijke en langdurige performance-issues door de overgang van het beheer van de registers.

20 € 250.000 eenmalig en € 50.000 structureel vanaf 2024 t/m 2031.

Ook de nieuwbouw van de registers bleek minder eenvoudig en omvangrijker te zijn dan aanvankelijk ingeschat door DICTU. Hierdoor was DICTU eind 2024 nog niet in staat om het nieuwe register kwaliteitsborging op te leveren. De TloKB heeft vanaf juni tot en met december 2024 gebruik gemaakt van een provisorisch register. Door de aanhoudende performance-issues heeft de TloKB niet kunnen voldoen aan haar doelstelling voor 2024: 'parate registers'. Met de nieuwbouw van de registers en beheer door DICTU verwacht de TloKB voor 2025 de betrouwbaarheid van de registers weer op orde te hebben. De ambitie voor 2025 is om de toegankelijkheid van de registers verder te verbeteren.

Toegankelijkheid TloKB-website

Het Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid bepaalt dat overheidssites moeten voldoen aan toegankelijkheidseisen zoals vastgelegd in EN 301 549/WCAG 2.124.[21] Daarnaast moeten overheidssites verantwoording afleggen in een gepubliceerde toegankelijkheidsverklaring. Op dit moment heeft de TloKB een toegankelijkheids-verklaring met label B (voldoet gedeeltelijk) gepubliceerd op haar website. Door de versnelde overgang van de registers naar DICTU en de vernieuwing van de PRO-sites binnen de Rijksoverheid zal de TloKB in 2025 meer aandacht besteden aan de digitale toegankelijkheid en gebruiksvriendelijkheid van de registers. Hierin trekken de communicatieadviseur en de informatiemanager samen op. De communicatieadviseur voert in 2025 een analyse uit om te bepalen wat de verbeterpunten zijn. Als organisatie streeft de TloKB daarbij naar het wettelijk vereiste niveau AA (Voldoet volledig).

Slimmer werken

Documentmanagement-/archiefsysteem

In 2024 is gewerkt aan een herindeling van het archiefsysteem (Digidoc) zodat het beter aansluit bij de werkzaamheden van de TloKB. De nieuwe indeling heeft de TloKB in december 2024 in gebruik genomen.

Digitale applicatie voor bouwplaatsinspecties

Voor het uitvoeren van inspecties op bouwplaatsen schafte de TloKB in 2024 de mobiele applicatie Ed Controls aan. Hierin legt de TloKB haar bevindingen vast over de bouw-kwaliteit. De applicatie werkt zowel met als zonder internetverbinding. De formele afhandeling van de bevindingen in het toezichtproces vindt plaats in het zaaksysteem (TOETS). De verzamelde informatie legt de applicatie vast in een cloud-omgeving. De ambitie voor 2025 is om de informatie binnen een door SSC-ICT beveiligde server binnen het Rijksnetwerk vast te leggen.

Doorontwikkeling automatisering zaaksysteem en registers

In 2024 heeft de TloKB met het houden van toezicht ervaringen opgedaan met het werken met het zaaksysteem (TOETS). Daarnaast heeft de TloKB ervaringen opgedaan met informatie-uitwisseling met haar beschikkinghouders. Op basis van deze ervaringen ontwikkelt de TloKB in 2025 haar zaaksysteem, importportaal en registers door.

Informatiebeveiliging

Zaaksysteem en importportaal

Initieel was het zaaksysteem (TOETS) niet voorzien van een externe koppeling; alleen TloKB-medewerkers hadden via het Rijksweb toegang tot het systeem. De toegang werd verleend op basis van authenticatie met gebruikersnamen (e-mailadres) en wachtwoord. Eind 2023 is de mogelijkheid geïmplementeerd om externe informatie geautomatiseerd aan te leveren via een importportaal met behulp van een machine-to-machine interface (REST API)22. Deze ontsluiting gebeurt met versterkte beveiligingsmaatregelen. Externe partijen die willen aansluiten worden eerst gewhitelist. Dit betekent dat hun ICT-systemen, onder andere aan de hand van hun IP-adres, expliciet toestemming krijgen om informatie over te dragen naar de beveiligde omgeving van Rijksweb waarin TOETS functioneert. Daarnaast ontvangt zowel TOETS als de betreffende externe partij een beveiligingscertificaat. Deze ontsluiting maakt vervolgens ook gebruik van een gebruikersnaam en wachtwoord, geleverd door DICTU. Alleen als aan al deze voor-waarden is voldaan, kan de informatieoverdracht plaatsvinden. Qua rollen en rechten zijn in 2024 verbeteringen doorgevoerd. Tweemaal per jaar beoordeelt de TloKB of het gebruik van het zaaksysteem en importportaal aansluit bij de gewenste beveiliging en autorisaties.

21 https://wetten.overheid.nl/BWBR0040936/2018-07-01

Drie registers

De gegevens in de drie registers zijn openbaar toegankelijk en niet omgeven met bijzondere beveiligingsmaatregelen. Het gaat hierbij om bedrijfsinformatie die wettelijk openbaar toegankelijk moet zijn. De database waaruit de drie registers hun informatie weergeven, is niet toegankelijk voor externe gebruikers. Toegang tot de server is alleen mogelijk met een gewhitelist IP-adres. Daarnaast is er ook een persoonlijke willekeurig gegenereerde beveiligingssleutel vereist om in te loggen op de server.

Data en AI voor kwaliteit en uitvoeringskracht

De CIO van BZK en VRO heeft de TloKB verzocht te onderzoeken of zij algoritmes gebruikt binnen haar ICT-applicaties. Dit is noodzakelijk voor het inventariseren van algoritmes binnen BZK, met als doel deze vervolgens op te nemen in het Rijksbrede algoritmeregister, zoals afgesproken in de Werkagenda Waardegedreven Digitaliseren. Het algoritmeregister hanteert de volgende definitie voor een algoritme:

Algoritme:

'Een set van regels en instructies die een computer geautomatiseerd volgt bij het maken van berekeningen om een probleem op te lossen of een vraag te beantwoorden.'

De TloKB heeft aan de CIO-BZK bevestigd dat zij in haar zaaksysteem (TOETS) geen gebruikmaakt van een algoritme dat voldoet aan de opgestelde definitie. Momenteel maakt de TloKB gebruik van een verslagleggingsalgoritme voor het genereren van rapporten op basis van verzamelde gegevens en het organiseren van informatie in een gestructureerd formaat. Dit alles ondersteunt het primaire proces van de TloKB.

Met de implementatie van een importportaal, dat gebruikmaakt van een *machine-to-machine* interface (REST API), zal de TloKB een algoritme hanteren dat voldoet aan de opgestelde definitie. Het gehanteerde algoritme fungeert als een vormtoets voor aangeleverde data van de TloKB-beschikkingshouders. De TloKB is van mening dat vanwege het lage risico van dit algoritme het niet noodzakelijk is het op te nemen in het algoritmeregister. CIO-BZK kan zich vinden in de uitleg van de TloKB. Dit betekent dat de TloKB geen gebruikmaakt van algoritmes die BZK dient te registreren in het algoritmeregister.

Preventie institutioneel racisme

In het kader van bestrijding en preventie van institutioneel racisme heeft het ministerie van BZK en VRO de TloKB verzocht om te onderzoeken of zij gebruikmaakt van afkomstgerelateerde persoonskenmerken in haar werkzaamheden. De TloKB bevestigde in 2022 dat zij niets registreert over afkomstgerelateerde persoonsgegevens en ook niet van plan is om deze informatie bij te gaan houden, dan wel te gebruiken.

Wet open overheid

De Wet open overheid (Woo) is per 1 mei 2022 in werking getreden en regelt het recht op informatie over alles wat de overheid doet. Tot 1 mei 2022 betrof dit de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Vanaf 1 mei 2022 houdt de TloKB zich aan de Woo. Een aanvrager kan met een Woo-verzoek de TloKB vragen om openbaarmaking van overheidsinformatie. Het gaat hierbij om informatie die is vastgelegd in documenten waarvan de TloKB de penvoerder of ontvanger is. Om te voldoen aan de Woo heeft de TloKB een contactpersoon aangewezen en op de website een digitaal loket ingericht. Hier kan de aanvrager meer informatie vinden over de Woo en via e-mail (woo@tlokb.nl) een Woo-verzoek indienen. Daarnaast kan een aanvrager ook per post een Woo-verzoek bij de TloKB indienen.
De wijze van afdoen van het Woo-verzoek verschilt per stelsel. Voor haar wettelijke bevoegdheden in het KB-stelsel doet de TloKB een Woo-verzoek zelf af. De afdoening van een Woo-verzoeken aangaande haar gemandateerde bevoegdheden in het EKV- of CO-stelsel is voorbehouden aan de minister van VRO. In 2024 heeft de TloKB geen Woo-verzoek ontvangen.
Wat betreft actieve openbaarmaking leeft de TloKB volledig de *Regeling actieve openbaarmaking Woo* na zoals in werking getreden per 1 november 2024 (zie ook paragraaf 1.2).

6.6 Communicatie

Met de komst van een vaste communicatieadviseur in 2024 is de TloKB verdergegaan met het ontwikkelen en bestendigen van bestaande en nieuwe communicatiemiddelen, zoals het actueel houden van de website en flyers. Enkele middelen volgen al de nieuwe Rijkshuisstijl van december 2024.
Door het land in te gaan met de Regiotour is het netwerk en bekendheid met de TloKB-rol in het KB-stelsel gegroeid. Met de uitbreiding van het netwerk is er ook een begin gemaakt met het toepassen van het e-mailnieuwsbrievensysteem van het ministerie van BZK. Zo kan de TloKB relaties en stakeholders direct met e-mail informeren over evenementen en ontwikkelingen.

(Burger)vragen, meldingen en klachten

In 2024 weten installateurs en burgers de TloKB en haar registers steeds beter te vinden. Veel vragen gaan over het CO-stelsel en in mindere mate over het KB-stelsel.
Het proces van vragen, meldingen en klachten is verder uitgewerkt en het wordt duidelijker welke onderwerpen veel voorkomen. De verbetering van dit proces en FAQ's gaan ook in het nieuwe jaar door.

Gebruikers- en klanttevredenheid

Om een beeld te krijgen hoe de TloKB functioneert tegenover haar dienstafnemers, maakt de TloKB gebruik van haar Raad van Advies. Hierin is de TloKB van plan minstens één keer per jaar 'klanttevredenheid' als onderwerp te agenderen in de Raad van Advies. Het onderwerp klanttevredenheid zal in 2025 voor het eerst op de agenda van de Raad van Advies staan.

6.7 Organisatie, personeel, huisvesting

Strategisch personeelsbeleid

Met het strategisch personeelsbeleid sluit de TloKB zoveel mogelijk aan bij de strategische planning- en controlecyclus (SPOC) van het ministerie van BZK en VRO. De SPOC is bedoeld om binnen ieder BZK/VRO-onderdeel het gesprek aan te gaan over de eigen personele en organisatorische ontwikkeling aan de hand van vijf thema's:

- Aantrekkelijk werkgeverschap
- Toerusten van medewerkers
- Diverse en veilige werkomgeving
- Wendbaarheid van de organisatie
- Organisatieontwikkeling

BZK heeft de SPOC nog niet in 2024 voor de TloKB ingeregeld. De SPOC zal in 2025 invulling moeten krijgen.
Wel besteedde de TloKB in 2024 extra aandacht aan de menselijke maat binnen de organisatie. Hierbij stond een prettig en aantrekkelijk werkklimaat centraal, zodat medewerkers zich vrij kunnen uiten. Met dat uitgangspunt organiseerde de TloKB in 2024 twee teamdagen met als speerpunten:

- Sociale veiligheid
- Tegenspraak
- Open gespreksvoering

Gezien de jonge en in opbouw zijnde organisatie leidden de teamdagen tot het verbeterpunt van onderlinge rolduidelijkheid tussen de afdeling Toetsing en Toelating versus de afdeling Toezicht en Handhaving. De eerste jaren van de TloKB stonden in het teken van toelating en aanwijzing. In 2024 verschoof het accent naar toezicht en handhaving.

Formatie en bezetting

De TloKB opende het jaar 2024 met een personeelsbezetting van 17 medewerkers (15,4 fte).
De TloKB eindigt het jaar met een bezetting van 16 medewerkers (14,5 fte).

Ziekteverzuim

De TloKB heeft een gemiddeld verzuimpercentage van 1,1 % bij een Verbaannorm van 2,4%. Vergeleken met 2023 is het verzuimpercentage gedaald van 4,3% bij een Verbaannorm van 2,3%.

Externe inhuur (de norm is maximaal 10%)

De TloKB is bij de inzet van extern personeel/deskundigheid binnen de norm gebleven; 0,93% realisatie tegen een norm van 10% van de totale personeelsuitgaven.[22]
In de tweede helft van 2024 zijn een interim professional van I-interim Rijk en een uitzendkracht ingehuurd.

Aandeel vrouw in topfunctie

Het aandeel vrouwen in topfunctie is in 2024 hetzelfde gebleven als in 2023. In 2024 was 33% van de bestuursleden vrouw en 33% van de leden van de Raad van Advies vrouw.
De directieformatie met schaal 15 of hoger bestaat uit 3 fte die alle drie bezet zijn door een man.

Afstand tot de arbeidsmarkt

De TloKB streeft ernaar om een bijdrage te leveren aan het creëren van kansen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt met als doel invulling te geven aan de banenafspraak. In overeenstemming met de banenafspraak is de TloKB van plan zich te houden aan de jaarlijkse quotumregeling die het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) opstelt.
Voor 2024 is het quotumpercentage 2,76%.[23]
Gezien de totale bezetting van 15,5 fte betekent dit dat de TloKB 0,4 fte beschikbaar moet stellen voor een individu met een afstand tot de arbeidsmarkt.
In 2024 heeft de TloKB voor een 1 fte bezet met een medewerker met afstand tot de arbeidsmarkt op basis van een uitzendcontract. Aan de hand van de opgedane ervaringen beziet de TloKB hoe zij hier een vervolg aan kan geven.

Werving personeel

In 2024 heeft de TloKB een informatiemanager geworven en is gestart met de werving van vier inspecteurs en een jurist.

P-gesprekken

De TloKB houdt de P-gesprekken jaarlijks voor 15 februari. Het aantal afgeronde P-gesprekken is in 2024 met 100% hoger uitgekomen dan de norm van 85% die BZK hanteert.

Medezeggenschap

In 2024 heeft tweemaal een personeelsvergadering (PV) plaatsgevonden. Een PV is een bijeenkomst over de algemene gang van zaken van de onderneming (artikel 38 van de Wet op de ondernemingsraden).

Opleiden

In het kader van een leven lang leren kunnen medewerkers individueel opleidingstrajecten volgen die de zelfontwikkeling bevorderen. Door de kleine formatie maakt de TloKB geen gebruik van individuele opleidingsbudgetten.
In 2024 heeft de TloKB totaal € 54.000 aan de ontwikkeling van haar medewerkers besteed.

Op basis van het opleidingsplan zijn in 2024 vier trainingsbijeenkomsten georganiseerd waaraan alle medewerkers hebben deelgenomen. De trainingen behandelden de onderwerpen: Bbl, bouwveiligheid, auditing en handhavingsstrategie. Daarnaast hebben twee medewerkers deelgenomen aan de cursus VCA VOL. Vier medewerkers hebben meegedaan aan een door de Inspectieraad georganiseerde ‘Inspectiewissel’ bij andere toezichthouders.

22 Roemernorm.

23 https://www.uwv.nl/werkgevers/veelgestelde-vragen/quotumregeling/detail/hoe-hoog-is-het-quotumpercentage

Preventie institutioneel racisme

In opdracht van het ministerie van BZK en VRO onderzocht de TloKB of en waar zich risico's van institutioneel racisme voordoen binnen de organisatie, en welke maatregelen de TloKB eventueel moet nemen om dit binnen de organisatie te voorkomen. De TloKB acht de kans op institutioneel racisme het hoogst bij haar omgang met beschikkinghouders en haar medewerkers. Om dit te voorkomen, heeft de TloKB basismaatregelen genomen. In de gedragscode en het integriteitsbeleid is onder andere opgenomen dat de TloKB geen afkomstgerelateerde persoonsgegevens registreert. Daarnaast voert de TloKB het wervings- en selectiebeleid uit in overeenstemming met het centrale P&O-beleid van BZK en VRO. De leden van de selectiecommissie doorliepen in 2023 hiervoor een training. De TloKB realiseert zich dat racisme zich via vooroordelen of vooringenomenheid in de organisatie kan sluipen. In de P-gesprekken tussen de leidinggevenden en medewerkers is hieraan extra aandacht geschonken.

Veilig en gezond werken

De medewerkers van de TloKB hebben zich in 2024 in een personeelsvergadering unaniem aangesloten bij de hoofdstukken B en C van het Personeelsreglement van BZK van 24 april 2024 met als aanvulling op hoofdstuk C dat de medewerker die uit naam van de TloKB (toezicht)werkzaamheden op een bouwplaats uitvoert dan wel in een andere hoedanigheid uit naam van de TloKB aanwezig is op een bouwplaats, verplicht is de door de TloKB ter beschikking gestelde werkkleding en veiligheidsmiddelen te dragen.

De TloKB heeft in 2024 werkkleding en een veiligheidsmiddelenpakket ter beschikking aan haar medewerkers die passen bij hun werkzaamheden. Het werkkleding- en veiligheidsmiddelenpakket bestaat afhankelijk van de uit te oefenen functie uit:

- Zomerjas
- Winterjas
- Veiligheidshelm
- Veiligheidshesje
- Gehoorbescherming
- Veiligheidsbril
- Veiligheidsschoenen

De TloKB zal ervoor zorgdragen dat de werkkleding en het veiligheidsmiddelenpakket per medewerker up to date blijven.

Huisvesting en hybride werken

Sinds september 2020 is de TloKB gevestigd in Rijswijk (provincie Zuid-Holland) bij de Nationale en Internationale Wegvervoerorganisatie (NIWO), een zbo van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Het kantoor heeft energielabel A[24]. De TloKB werkt sinds 2022 hybride. Het hybride werken heeft de vorm van twee vaste kantoordagen, de maandag en de donderdag. De maandagochtend is bestemd voor overleg als weekstart en als vast moment voor een co-creatiesessie of een presentatie.
De bestaande huisvesting biedt voorlopig voldoende mogelijkheden voor de ontwikkeling in de huisvestingsbehoefte.

24 De NIWO voerde afgelopen periode diverse duurzaamheidsmatregelen door om het kantoorpand van energielabel A naar A++ te brengen. In 2025 laat de NIWO een nieuwe opname doen om daarmee de definitieve klasse van het energielabel van het kantoorpand vast te stellen.

Tot besluit

Het TloKB-jaarverslag 2023 had als trotse ondertitel *Parate registers*. Het TloKB-jaarplan 2024 vermeldde dat de registers zijn beproefd op werking en robuuste toegankelijkheid. Midden 2024 deed zich de onvoorziene noodzaak voor het beheer van de registers over te dragen. Die overdracht maakte duidelijk dat voor een toekomstbestendig beheer de nieuwe beheerder de registers opnieuw moest inrichten. Inmiddels zijn de drie registers weer 'live'. Een onvoorzien risico manifesteerde zich en de impact is adequaat tegemoet getreden.

Het TloKB-jaarplan 2024 onderkende ook een aantal voorziene risico's.
Hoewel de TloKB aantrekkingskracht heeft als nog jonge organisatie, besloten vier medewerkers hun loopbaan elders voort te zetten. Inmiddels zijn drie van de vier vacatures weer vervuld.

Het KB-stelsel kwam door allerlei omstandigheden wat aarzelend op gang. Tegelijkertijd bood dat de ruimte om in de TloKB-regiotour extra te oefenen met de cruciale momenten waarin de kwaliteitsborger en het bevoegd gezag elkaar moeten vinden.
Met de gewenste versnelling in de bouw wint het EKV-stelsel aan belang. Reden voor de TloKB om na de verkenning in 2024 daadwerkelijk in 2025 het EKV-stelsel eigen te maken met een TloKB-aanwijzingskader.
Hoewel buiten de directe invloedssfeer van de TloKB sluit het CO-stelsel 2024 af met 3.136 certificaathouders in het CO-register.

En tot slot: de Rijksoverheid is gestart met invoering van een meer eigentijdse huisstijl. Dit jaarverslag is een eerste kennismaking daarmee.

Martijn Tummers,
directeur/secretaris TloKB

TloKB-tijdlijn

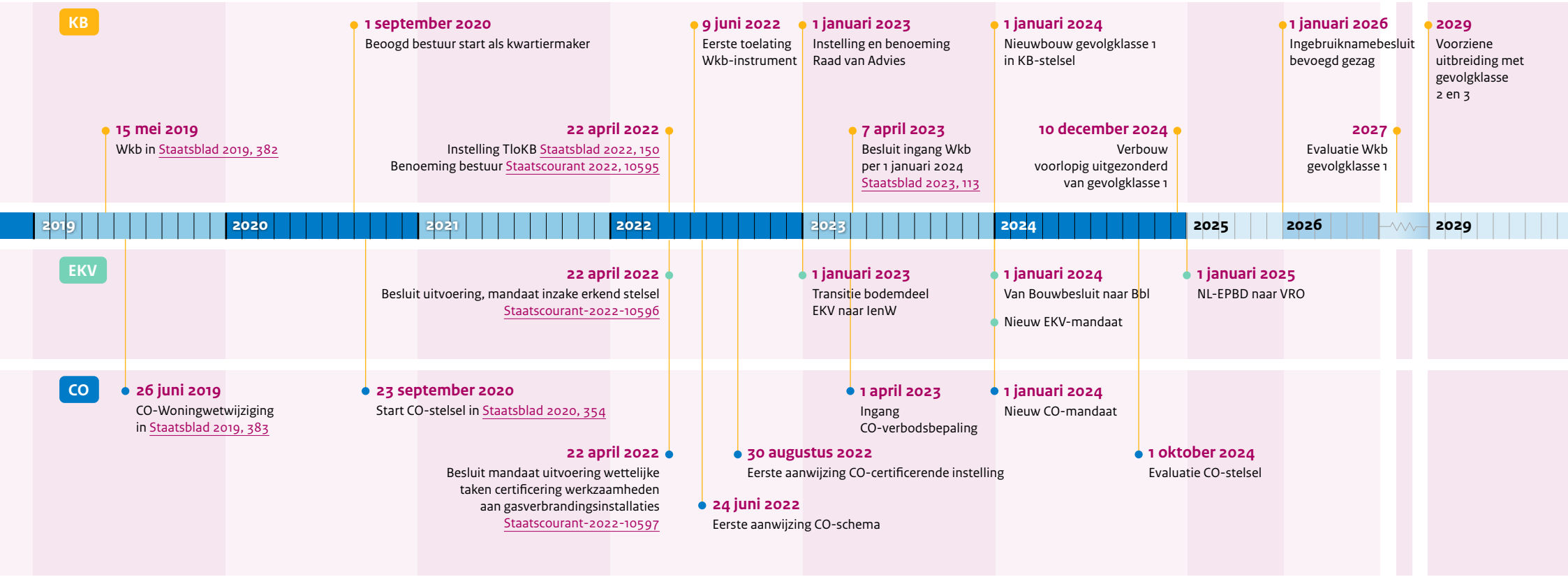

Beter vertrouwen in kwaliteit van bouwen

Toelatingsorganisatie Kwaliteitsborging Bouw

Februari 2025

Veraartlaan 10
2288 GM Rijswijk
(070) 307 03 57

info@tlokb.nl
www.tlokb.nl